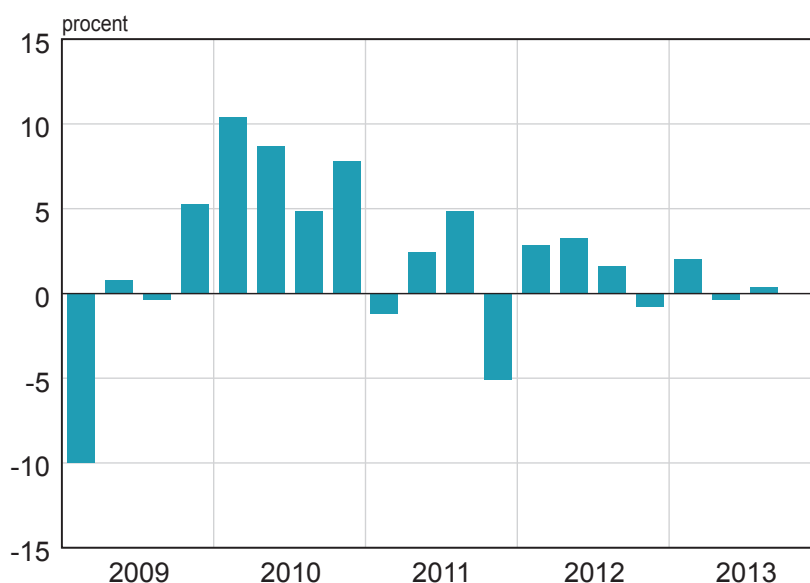

SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Svag BNP-tillväxt

Bruttonationalprodukten, BNP, kvartal
Procentuell förändring från föregående kvartal, årstakt

- **Lyft för personbilsregistreringarna**
Sid 10
- **Negativ inflationstakt**
Sid 14

I fokus:
**Tjänstesektorn
i ett bransch-
perspektiv**
sid 12

KOMMENTARER & ANALYS

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	Näringsliv.....	14
Industri.....	4	Priser.....	14
Utrikeshandel.....	7	Arbetsmarknad.....	17
Varuhandel.....	8	Finansmarknad.....	19
Bygghandeln.....	11	Internationell utblick.....	21
"I fokus".....	12	Svenska ekonomiska indikatorer.....	24

KONJUNKTURLÄGET

Ännu inget lyft för svensk ekonomi

Sveriges BNP växte marginellt tredje kvartalet med en uppgång på 0,1 procent jämfört med andra kvartalet enligt säsongrensade uppgifter. Jämfört med motsvarande kvartal förra året steg BNP med 0,3 procent, kalenderkorrigerat. Det målar en bild av en ekonomi med en mycket svag tillväxt men ekonomin krymper åtminstone inte längre som den gjorde andra kvartalet då BNP sjönk med 0,1 procent från föregående kvartal.

En bidragande orsak till det skrala utfallet är att det skett betydande lagerneddragningar tredje kvartalet. Minskade lagerinvesteringar bidrog till att sänka BNP i faktiska värden med hela 1,6 procentenheter. Det innebär att företagen till stor del har minskat sina lager istället för att höja produktionen. Det största positiva bidraget till BNP-tillväxten kom från hushållskonsumtionen som ökade med 2,1 procent jämfört med tredje kvartalet i fjol och med detta bidrog med 1,1 procentenheter till den faktiska BNP-tillväxten. Det var det högsta bidraget från hushållskonsumtionen sedan andra kvartalet 2011. Hushållens boendekostnader utgör en stor del av den totala konsumtionen och denna post fortsatte att öka. Även mer nöjesrelaterad konsumtion inom kultur och underhållning ökade kraftigt liksom konsumtion av möbler och heminredning. Den offentliga konsumtionen bidrog också positivt till BNP-tillväxten. Ökningen på 1,9 procent jämfört med tredje kvartalet 2012 gav ett bidrag på 0,5 procentenheter. Främst var det den statliga konsumtionen som ökade.

Försörjningsbalansen

Procentuella volymförändringar från föregående år

	2012				2013			
	kv 1	kv 2	kv 3	kv 4	kv 1	kv 2	kv 3	
BNP ¹⁾	1,2	1,5	0,8	1,7	1,6	0,6	0,3	
Hushållens kons	2,0	0,9	1,7	1,8	1,2	2,0	2,1	
Offentlig konsumtion	1,1	-0,4	1,1	-0,3	-0,4	2,4	1,9	
Fast bruttoinvestering	12,3	0,8	-1,8	3,1	-6,5	-1,7	3,3	
Lagerinvesteringar ²⁾	-2,5	-0,7	-0,1	-1,4	0,7	0,0	-1,6	
Export	2,3	2,0	-1,6	0,2	-2,3	-1,1	-1,6	
Import	0,6	-0,1	-1,0	-1,8	-4,2	-1,0	-2,2	

1) Dagkorrigerade kvartalsvärden

2) Förändring i procent av BNP för jämförelseperioden (inkl. korpost)

Investeringarna ökade

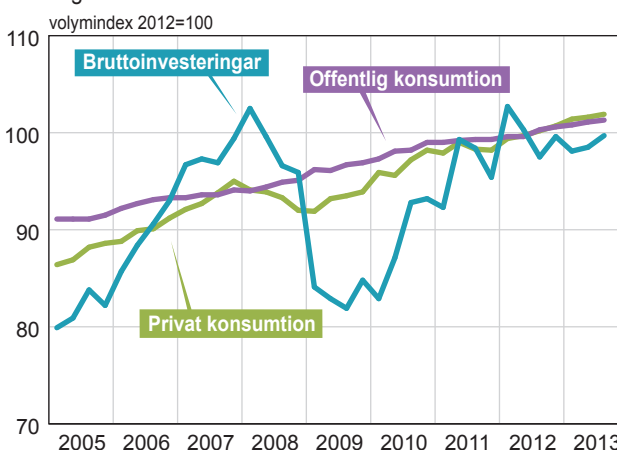
De fasta bruttoinvesteringarna steg med 3,3 procent jämfört med tredje kvartalet i fjol vilket gav ett positivt bidrag till BNP-tillväxten på 0,6 procentenheter. De var i synnerhet investeringarna inom näringslivet som steg medan de of-

fentliga investeringarna istället sjönk något. Ett glädjeämne var att bostadsinvesteringarna tog ett rejält kliv uppåt och jämfört med tredje kvartalet i fjol steg med drygt 14 procent.

Volymerna inom utrikeshandeln fortsatte att krympa men i och med att importen minskade mer än exporten gav nettoexporten ett positivt bidrag till BNP-tillväxten på 0,2 procentenheter. Jämfört med andra kvartalet minskade exporten säsongrensat med 0,8 procent efter att såväl varu- som tjänsteexporten backade. Det var femte kvartalet i rad med minskad exportvolym. För importen var däremot tredje kvartalets nedgång sjätte kvartalet i rad med minskad volym.

Bruttoinvesteringar, privat konsumtion och offentlig konsumtion

Säsongrensade kvartalsvärden

Positivare företag i näringslivet

Ett positivt tecken vad gäller konjunkturen är dock att de tendensunderökningar som genomförts på senare tid samtliga pekar uppåt. Barometerindikatorn i KI:s konjunkturbarometer tog ett rejält kliv uppåt i november. Företagen inom samtliga branscher utom de privata tjänstenäringsarna var mer positiva över konjunkturläget än i oktober och barometerindikatorn steg från 101,7 till 104,1. Störst uppgång stod industriföretagen för. Samtliga huvudbranscher utom byggbranschen ligger nu över sitt historiska genomsnitt men det är till stor del positiva prognoser som lyfter konfidensindikatorn för de olika branscherna.

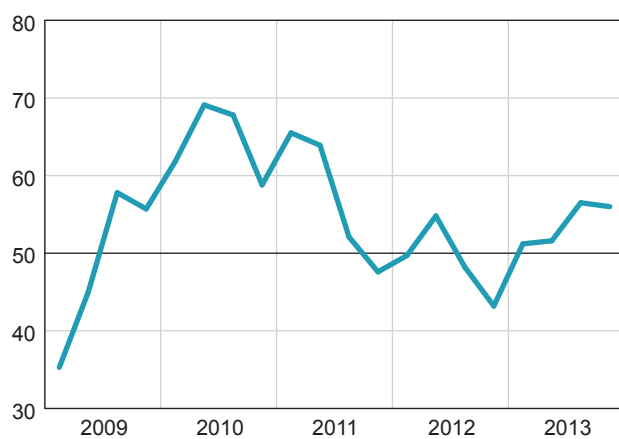
Inköpschefsindex för industrin stärkte bilden av att en uppgång kan vara att vänta inom industribranschen. Indexet steg i november från 52,0 till 56,0 vilket var klart över marknadens förväntningar. Samtliga delindex bidrog till uppgången, särskilt bidrog index för produktionen positivt vilket kan indikera att fjärde kvartalet blir starkare än de två föregående kvartalen där industriproduktionen

varit relativt svag.

Exportchefsindex som SCB tar fram på uppdrag av Business Sweden behöll samtidigt nivån klart över 50-strecket. Mätningen avseende fjärde kvartalet som genomfördes i slutet av oktober och början av november gav ett totalindex på 56,0 som var i stort sett i linje med mätningen avseende det tredje kvartalet. Exportföretagen uppvisar framförallt en starkare bild av nuläget och rapporterar om en markant ökad exportförsäljning de senaste tre månaderna. Framtidsprognoserna är samtidigt mycket goda även om de sjönk något från föregående kvartal.

Exportchefsindex

Diffusionsindex. Värdet över 50 betyder att fler företag tror på en förstärkning än en försvagning av exportkonjunkturen

Källa: SCB/Business Sweden

Pressen på Riksbanken ökar

Efter beskedet att den Europeiska centralbanken, ECB, beslutat att sänka sin styrränta från 0,5 procent till 0,25 procent ökar pressen på den svenska Riksbanken att följa efter. Den svenska styrräntan, reporäntan, ligger för närvarande på 1 procent och Riksbanken har, trots att många bedömare menar att räntan borde ner, inte sänkt ytterligare. Majoriteten i Riksbanksdirektionen pläderar för oförändrad ränta det kommande året och hänvisar bland annat till hushållens höga skuldsättning som skäl för detta, trots en KPI-inflation som ligger stabilt runt nollstrecket.

Den ökade räntedifferensen gentemot euroländerna kan teoretiskt leda till att kronan stärks mot euron och på så vis hämma exporten. Hittills har dock inte växelkurserna reagerat på detta sätt på den ökade räntedifferensen. Kronan har istället försvagats något mot euron. Försvagningen inleddes sedan oväntat låga inflationssiffror för oktober presenterats. KPI sjönk med 0,1 procent på årsbasis och den underliggande inflationen låg på 0,6 procent. Båda måtten ligger med andra ord betydligt under Riksbankens inflationsmål på 2 procent. Om det innebär att marknaden räknar med att Riksbanken följer efter ECB återstår att se. Sannolikheten för en räntesänkning har åtminstone inte blivit lägre. Riksbanken lämnar besked om räntan nästa gång den 17 december.

Långsam återhämtning i Europa

Samtliga EU-länder har ännu inte offentliggjort national-

räkenskaperna för tredje kvartalet men de aggregerade siffrorna hittills pekar mot att BNP-tillväxten blir svagt positiv i både EU och euroområdet. Enligt de senaste uppgifterna steg EU-ländernas BNP tredje kvartalet med 0,2 procent och euroländernas steg med 0,1 procent jämfört med andra kvartalet. Ekonomin i Europa ser alltså ut att vara på bättringsvägen efter en lång tid med svag utveckling, men återhämtningen sker i långsam takt. Andra kvartalet då BNP steg med 0,3 procent säsongsgrensat i såväl EU som euroländerna var första kvartalet med uppgång sedan tredje kvartalet 2011.

På plussidan kan noteras att den brittiska ekonomin växte med 0,8 procent tredje kvartalet och där verkar hjulen ha börjat snurra på allvar efter en lång period av svag tillväxt. Återhämtningen i Storbritannien har fått pundet att stärkas markant den senaste månaden. Inköpschefsindex för den brittiska industrin ligger samtidigt klart över 50-strecket och indikerar att uppgången väntas fortsätta.

Den ekonomiska motorn Tyskland fortsätter också att gå hyggligt men tillväxten bromsade in under tredje kvartalet då landets BNP växte med endast 0,3 procent efter att tillväxten andra kvartalet varit 0,7 procent. Läget i Frankrike är däremot mer oroande. Landet har fått en varning av OECD som menar att Frankrike ligger långt efter övriga europeiska länder vad gäller reformer av ekonomin som behövs för att stärka konkurrenskraften. Landets BNP sjönk tredje kvartalet med 0,1 procent, säsongsgrensat och jämfört med andra kvartalet och uppgången jämfört med tredje kvartalet i fjol var endast 0,2 procent.

Den låga inflationen i euroländerna var huvudorsaken till ECB:s beslut att sänka styrräntan i början av månaden. I oktober låg inflationstakten på 0,7 procent och precis som den svenska Riksbanken har ECB ett inflationsmål på 2 procent som riktmärke för penningpolitiken. Inte desto mindre var beskedet en stor överraskning för marknaden som hade räknat med oförändrad ränta.

USA på väg ur krisen

Återhämtningen i USA håller något bättre fart än i Europa. Trots den politiska turbulensen i september och oktober har den reala ekonomin klarat sig hyfsat. Landets BNP växte med 0,7 procent tredje kvartalet jämfört med kvartalet innan. Det var den starkaste kvartalstillväxten sedan tredje kvartalet 2012. Till viss del kan dock BNP-tillväxten tillskrivas ökade lager. Den viktigaste faktorn i den amerikanska ekonomin är däremot den privata konsumtionen som utgör en betydligt större del av landets BNP än exempelvis i de europeiska länderna. Hushållskonsumtionen fortsatte att bidra positivt till BNP-tillväxten då den steg med 1,5 procent tredje kvartalet.

I förra veckan firades Thanksgiving i USA vilket är en av de helger där amerikanska konsumenter spenderar mest pengar. Ett negativt tecken för hushållens efterfrågeläge var att detaljhandelsförsäljningen på Black Friday, som inföll i fredags, var 2,7 procent lägre än förra året. Black Friday ses traditionellt som starten på julhandeln och ger en indikation på shoppinglusten hos amerikanerna. Nedgången behöver dock inte betyda att julhandeln blir

svagare än i fjol utan kan även vara ett resultat av ändrat köpbeteende hos konsumenterna. Handeln i den hushållsdrivna amerikanska ekonomin utvecklades annars väl i oktober då försäljningen i detaljhandeln steg med 0,4 procent jämfört med september.

Nya tider i Kina

Japans BNP växte med 0,5 procent tredje kvartalet. Den japanska ekonomin har fått rejäla stimulanser, som fått namnet "abonomics" efter landets premiärminister Shinzo Abe, som bland annat innefattat en expansiv penningpolitik vilket fått ynen att försvagas. De monetära lättnaderna beräknas pågå till dess att inflationen kommer upp mot 2 procent. I oktober låg inflationstakten, mätt som årsförändring av KPI, på 1,1 procent.

Kinas ledare har hållit plenarmöte och stakat ut kursen för landets ekonomi för de kommande åren. Beslutsdokumentet som publicerades efter mötet visar tecken på att man vill låta landet närma sig marknadsekonomi i ännu större utsträckning än tidigare. Hur och i vilken takt de strukturella reformerna genomförs är i dagsläget något oklart men besluteten från centralkommittén utgör en viktig milstolpe i den ekonomiska politiken för det stora landet i öst.

INDUSTRI

Industrin har det fortsatt tungt och orderingången minskade åter i september. Trenden de senaste månaderna visar på en minskad orderingång till industrin och svagast gick det för exportorderingången. Produktionen inom industrin var däremot oförändrad i september jämfört med augusti. Ett tillfälligt produktionsstopp i raffinaderibranschen har påverkat produktionen och sannolikt också leveranserna, lageruttaget och exporten av raffinaderivaror. När stoppet upphör och produktionen startar igång igen kommer produktionen i branschen troligtvis att studsa upp.

Att efterfrågan var svag visar inte enbart industrins svaga produktionsutveckling, utan det var också en stor lagertömning av industrivaror. Industrins lager minskade kraftigt tredje kvartalet i år vilket bidrog till att dra ner BNP.

Trots svag industriproduktion steg ändå kapacitetsutnyttjandet inom industrin tredje kvartalet 2013 till den högsta nivån sedan andra kvartalet 2012. Det var industrin för investeringsvaror som uppvisade den största uppgången i kapacitetsutnyttjandet.

Bilden från Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och Swedbank/SILF:s inköpschefsindex ger däremot intryck av en stabilare industrikonjunktur. I konjunkturbarometern steg konfidensindikatorn med drygt fyra enheter och befinner sig en bra bit över det historiska genomsnittet. Företagen ser enligt undersökningen optimistiskt på produktionen framöver. Även inköpschefsindex för november ligger över sitt historiska genomsnitt och signalerar en ökad tillväxttakt inom industrin. Särskilt starkt gick de två delindex som visar orderingång respektive produktion.

Industrins produktionsvolym

Senaste uppgift: september 2013

Källa: SCB:s industriproduktionsindex

Cecilia Westin

Oförändrad industriproduktion

Efter några månader med både upp- och nedgångar var industriproduktionen oförändrad i september jämfört med augusti, korrigerat för säsongeffekter. Sett till industrins huvudgrupper var utvecklingen blandad där investeringsvaruindustrin och industrin för icke varaktiga konsumtionsvaror hade positiv utveckling. Starkast gick investeringsvaruindustrin som hade en uppgång på 6,7 procent. Övriga huvudgrupper, med industrin för energirelaterade insatsvaror i spetsen, redovisade nedgångar. Insatsvaruindustrin som ligger tidigt i konjunkturcykeln redovisade en nedgång på 3,1 procent, vilket var första minskningen sedan april i år. Absolut svagast utveckling hade dock industrin för energirelaterade insatsvaror som minskade med hela 44 procent. Inom industrins delbranscher var utvecklingen fortsatt skiftande där framför allt två delbranscher utmärkte sig. Industrin för petroleumprodukter redovisade en stor nedgång till stor del förklarad av ett planerat stopp i produktionen, medan elektronikvaruindustrin redovisade en stor uppgång i september. För elektronikvaruindustrin har utvecklingen hittills i år varit relativt svag och det är tack vare ökningen i september som månadsutvecklingen hittills i år är svagt positiv. Även aggregatet kemisk industri och läkemedelsindustrin hade en stark utveckling i september.

Industriproduktion

Förändring i procent

	sep 13/ aug 13	jul-sep 13/ apr-jun 13	sep 13/ sep 12	jan-sep 13/ jan-sep 12
Hela industrin	0	1	-1	-4
Trävaruindustri, ej möbler	-3	2	-1	-6
Massa och papper	1	0	-1	-2
Grafisk industri	2	-2	-6	-7
Kemisk industri o läkem.	10	0	0	..
Stål- och metallverk	-5	2	-2	-8
Metallvaruindustri	0	3	-1	-9
Elektronikindustri	34	-4	17	-3
Maskinindustri	-2	-1	-7	-11
Industri för motorfordon	2	7	9	-3

Fortsatt positiv tremånadersutveckling

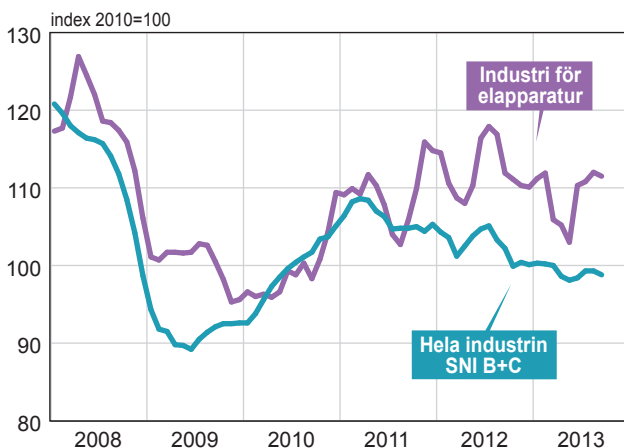
För tredje gången i år var tremånadersutvecklingen positiv och ökade med 1,2 procent under tredje kvartalet jämfört med andra kvartalet, korrigerat för säsongeffekter. Bortsett från industrin för energirelaterade insatsvaror som även minskade tredje kvartalet, gick övriga huvudgrupper tvärtemot månadsutvecklingen. Insatsvaruindustrin och industrin för varaktiga konsumtionsvaror redovisade uppgångar på 2,9 respektive 3,2 procent medan investeringsvaruindustrin och industrin för varaktiga konsumtionsvaror minskade. Trots betydande nedgång på månadsbasis förklaras insatsvaruindustrins uppgång tredje kvartalet av att huvudgruppen redovisat uppgång sedan maj i

år. Majoriteten av industrins delbranscher hade positiv utveckling tredje kvartalet jämfört med andra kvartalet. Det var främst motorfordonsindustrin tillsammans med industrin för elapparatur som bidrog till tredje kvartalets positiva utveckling. Motorfordonsindustrin har gått bra och tremånadersutvecklingen har varit positiv sedan april.

Industriproduktionsindex

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde

Årsutvecklingen negativ sedan 2012

Sedan februari 2012 har den ackumulerade årsutvecklingen varit negativ och redovisat nedgångar runt 4 procent. För perioden januari–september i år minskade produktionen med 4,1 procent, i kalenderkorrigerade siffror och jämfört med motsvarande period förra året. Till skillnad från både månads- och tremånadersutvecklingen var det endast industrin för icke varaktiga konsumtionsvaror som redovisade positiv utveckling med en uppgång på 2 procent. Störst nedgång uppvisade industrin för energirelaterade insatsvaror med 14,5 procent. Men även de två största huvudgrupperna, insatsvaruindustrin och investeringsindustrin, stod för betydande nedgångar på 4,5 respektive 6,3 procent. Det var övervägande negativ utveckling inom industrins delbranscher och svagast resultat hade övrig maskinindustri och industrin för metallvaror. Mot strömmen gick aggregatet kemisk industri och läkemedelsindustrin som redovisade en uppgång på 11,4 procent.

Industrins leverans- och orderläge

Senaste uppgift: september 2013

Källa: SCB:s leverans- och orderstatistik

David Lööv

Minskad ordergång till industrin

Efter tre sommarmånader med uppgång i juni och mer stillastående utveckling i juli och augusti sjönk återigen ordergången i september. Nedgången var 2,9 procent i säsongrensade tal vilket är den största nedgången sedan april. Ordergången från hemmamarknaden sjönk med 1,8 procent medan exportordergången sjönk med 3,4 procent. Nedgången på exportmarknaden var den största

redovisade för detta år, men det bör påpekas att betydande delar av nedgången till stor del förklaras av tillfälliga orsaker i branscher där ordergången skattas med leveransuppgifter. Nedgången gör också att exportmarknadens varannan-månad-mönster där uppgångar varvas med nedgångar håller i sig. Bland industrins huvudgrupper var de största nedgångarna inom industrin för energirelaterade insatsvaror, som föll med 33,6 procent på grund av tillfälligt produktionsstopp, och industrin för insatsvaror som föll med 6,9 procent i september. Det är framförallt huvudgruppernas efterfrågan på exportmarknaden som sjönk i september jämfört med augusti. Nedgångarna för huvudgrupperna innebar att båda noterade den lägsta indexnoteringen för året. För industrin för investeringsvaror ökade efterfrågan med 3,7 procent. Även där skedde den stora rörelsen, i det här fallet uppgången, främst på exportmarknaden där ordergången ökade med 4,5 procent.

Leverans och order

Förändring i procent

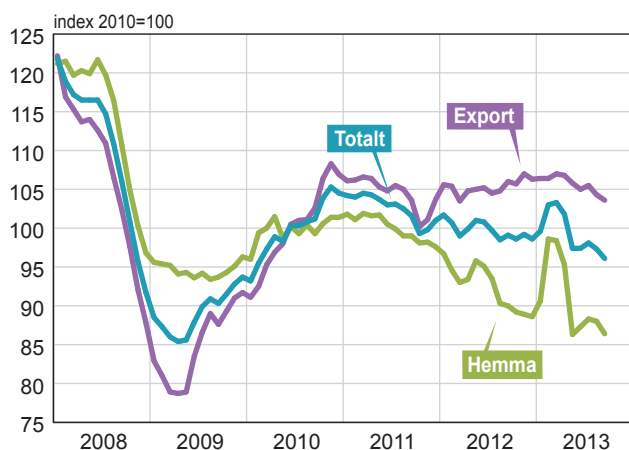
	sep 13/ aug 13	jul–sep 13/ apr–jun 13	sep 13/ sep 12
Ordergång			
Hemmamarknad	–2	2	–5
Exportmarknad	–3	–1	–2
Totalt	–3	0	–3
Leveranser			
Hemmamarknad	–1	4	–2
Exportmarknad	0	–2	–2
Totalt	0	0	–2

Övervägande negativt bland delbranscherna

Bland industrins delbranscher var utveckling i september blandad men med en viss övervikt för branscher med negativ utveckling. Industrin för petroleumprodukter redovisade i september den lägsta ordergången sedan november 2011 vilket förklaras av orsaker av tillfällig karaktär. Även stål- och metallverk och industrin för icke-metalliska produkter redovisade betydande nedgångar. Nedgångarna som framförallt berodde på sjunkande ordergång från exportmarknaden gjorde att industrin för icke-metalliska produkter noterade den lägsta indexnivån sedan mars i år medan stål- och metallverk nådde sin lägsta notering sedan 2009. Störst positiv utveckling i september visade elektronikvaruindustrin där ordergången ökade med totalt 35,5 procent jämfört med augusti i säsongrensade tal. Den positiva utvecklingen kommer efter 5 månader i följd av nedgångar. Ökningen av order skedde på båda delmarknaderna men det är framförallt exportmarknaden som driver utvecklingen med en uppgång på 41,2 procent. Även motorfordonsindustrin som har haft ett bra år men som redovisade en nedgång av order i augusti ökade återigen i september tack vare god efterfrågan på hemmamarknaden. Överlag är konjunkturen i industrin ganska svag vilket också märks i debatten där företrädare för Sveriges industri alltmer högljutt beklagat sig över att den i dagsläget högt värderade kronan hindrar industrierna att växa på exportmarknaden.

Industrins orderingsgång

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

Oförändrad kvartalsutveckling

Det tredje kvartalets orderingsgång var i det närmaste oförändrad jämfört med det andra kvartalet. Totalt minskade orderingsgången med 0,1 procent i säsongrensade tal, vilket får ses som en stillastående utveckling. Dessförinnan hade tremånadersjämförelserna varit negativa i tre månader i följd vilket förklaras av att mars, som var en exceptionell månad på grund av stor orderingsgång till bland annat annan transportmedelsindustri, ingick i jämförelseperioden. När orderingsgången nu jämförs med kvartal två är utvecklingen inte lika självklart negativ. Uppdelat på hemma- och exportmarknaden gick utvecklingen åt olika håll. På hemmamarknaden, som de föregående tremånadersjämförelserna visat negativ utveckling, var nu kvartalsjämförelsen positiv med en ökning på 2,0 procent. Ökningen förklaras av att majoriteten av delbranscherna hade en starkare orderingsgång på hemmamarknaden under kvartal tre än kvartal två. Starkast på hemmamarknaden utvecklades annan transportmedelsindustri. För exportmarknaden visade dock motsvarande jämförelse en nedgång på 1,4 procent. I motsats till hemmamarknaden visade många branscher negativ kvartalsutveckling på exportmarknaden. Svagast gick industrin för petroleumprodukter som backade mycket under aktuell månad och som förklarar mycket av totala industrins minskning av exportorderingsgången. Motorfordonsindustrin, som är en av de stora branscherna inom tillverkningsindustrin, visade dock god kvartalsutveckling på exportmarknaden under tredje kvartalet.

Fortsatt negativ årsutveckling

Den ackumulerade årsutvecklingen för industrin som helhet var i september negativ för fjärde månaden i följd. Nedgången för årets första nio månader, som fortsätter att vara relativt liten, var 0,9 procent i kalenderkorrigerade tal och jämfört med samma period föregående år. Uppdelat på hemma- och exportmarknad gick utvecklingen åt olika håll där hemmamarknaden minskade med 2,7 procent, medan exportmarknaden ökade med 0,4 procent.

Mars månad hade en betydligt starkare orderingsgång medan maj och juni var svagare jämfört med 2012. I öv-

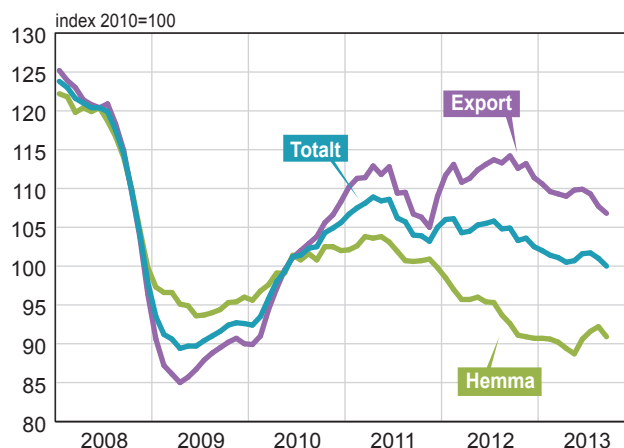
rigt så är skillnaderna mellan de olika månaderna i år och föregående år relativt små vilket också speglas i den ackumulerade årsutvecklingen. Detta illustrerar också hur orderingsgången till industrin påverkas av att konjunkturläget både i Sverige och i omvärlden fortfarande inte helt har kommit ur den nedgång som följde av finanskrisens.

Oförändrade leveranser

Industrins totala leveranser var oförändrade i september jämfört med augusti i säsongrensade uppgifter. Leveranserna på hemmamarknaden minskade med 0,7 procent medan leveranserna på exportmarknaden ökade med 0,5 procent. Den ackumulerade årsutvecklingen fortsätter att vara tydligt negativ jämfört med föregående år. Totalt var leveranserna 3,9 procent lägre under nuvarande års första nio månader jämfört med motsvarande period föregående år. Även hemma- och exportmarknadens ackumulerade årsutvecklingar var båda klart negativa med en minskning med 5,3 procent på hemmamarknaden och 3,0 procent på exportmarknaden. Industrins totala leveranser under tredje kvartalet var marginellt högre än under andra kvartalet med en ökning på 0,3 procent. För hemmamarknaden ökade dock leveranserna med hela 3,9 procent vilket delvis förklaras av andra kvartalets låga nivå på leveranser. För exportmarknaden var dock inte andra kvartalet lika svagt vilket ger att aktuell kvartalsjämförelse för exportmarknaden visade en nedgång med 1,9 procent.

Industrins leveranser

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

Industrins kapacitetsutnyttjande

Senaste uppgift: tredje kvartalet 2013

Källa: SCB:s kapacitetsutnyttjandestatistik

Ökat kapacitetsutnyttjande

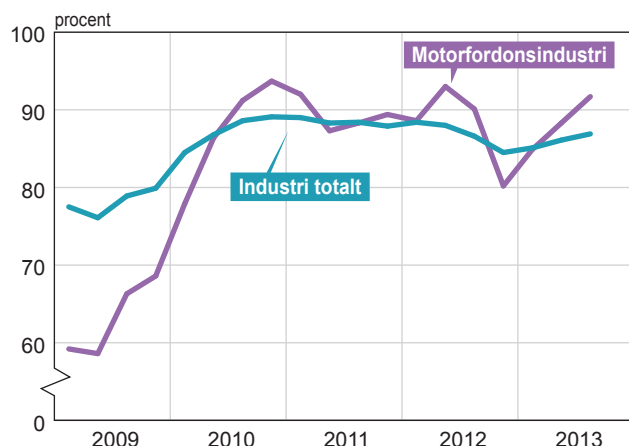
Industrins kapacitetsutnyttjande ökade med 0,8 procentenheter under det tredje kvartalet jämfört med det andra kvartalet, i säsongrensade tal.

Ökningen av kapacitetsutnyttjandet i industrin innebar att utnyttjandegraden steg till 86,9 procent, vilket är den högsta nivån sedan andra kvartalet 2012. Sett till industrins

delbranscher var utvecklingen positiv för majoriteten. Störst säkerställd uppgång hade motorfordonsindustrin vars kapacitetsutnyttjande ökade med 3,4 procentenheter till 91,7 procent.

Industrins kapacitetsutnyttjande

Säsongrensade kvartalsvärden

På årsbasis ökade kapacitetsutnyttjandet marginellt med 0,3 procentenheter jämfört med det tredje kvartalet 2012 och redovisade en utnyttjandegrad på 87,1 procent, i kalenderkorrigerade tal. Sett till industrins delbranscher redovisade även där en majoritet positiva årsutvecklingar. Den marginella ökningen innebar den första positiva årsutvecklingen sedan det tredje kvartalet 2011 som också redovisade en marginell ökning.

Industrins lager

Senaste uppgift: tredje kvartalet 2013

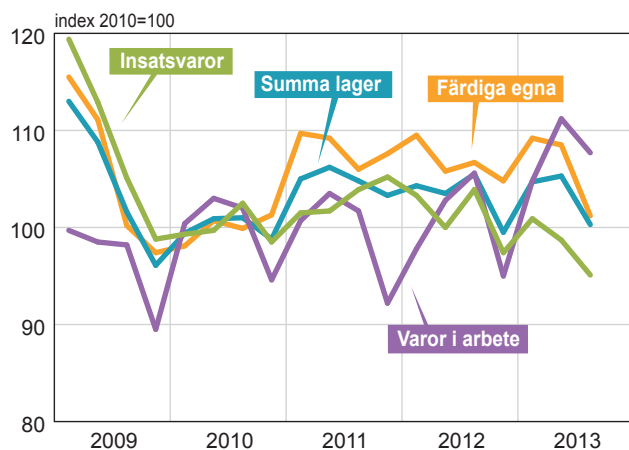
Källa: SCB:s lagerstatistik

Stor nedgång i industrins lager

Industrins lager minskade med 10,2 miljarder kronor under tredje kvartalet, jämfört med närmast föregående kvartal. Minskningen motsvarar en nedgång med 4,7 procent i volym.

Industrins lager

Kvartalsuppgifter. Volym

Efter en uppgång under andra kvartalet 2013 vände utvecklingen i industrins lager nedåt. Lagernivån för in-satsprodukter minskade med 2,3 miljarder kronor, medan lagernivån för färdiga varor och produkter i arbete minskade med 7,9 miljarder kronor.

Nedgången i totala lager skedde inom gruv- och mineralutvinningsindustrin såväl som tillverkningsindustrin. Inom tillverkningsindustrin var utvecklingen i totala lager negativ för en klar majoritet av delbranscherna. Svagast var utvecklingen i läkemedelsindustrin med en nedgång på 2,0 miljarder kronor. Av de delbranscher inom tillverkningsindustrin som hade en positiv utveckling var ökningen störst inom livsmedelsindustrin med en uppgång på 0,4 miljarder kronor.

Uppgifterna för tredje kvartalet 2013 är preliminära. Sedan förra publiceringen har förändringen i de totala lagren första kvartalet 2013 reviderats upp med 2,2 miljarder kronor till en uppgång på 1,3 miljarder kronor.

UTRIKESHANDEL

Ingen vidare återhämtning i utrikeshandeln

Den svenska ekonomin är fortsatt tyngd av en svag utländsk efterfrågan. Olika barometerundersökningar har under en längre tid visat att företagen varit betydligt mer optimistiska om den kommande utvecklingen än vad kvantitativa utfall visat. Utrikeshandeln med varor för oktober var fortsatt svag och indikerar en ganska medioker start för fjärde kvartalets BNP. Däremot finns signaler om en begynnande återhämtning. I den säsong- och trendjusterade utrikeshandelsstatistiken med varor för de tre senaste månaderna har varuexporten utvecklats något bättre än varuimporten och vänt den minskande trenden i handelsnettot. Det är dock relativt små förändringar för både varuexporten och varuimporten och ger närmast en stabilisering i utrikeshandeln än en återhämtning.

Handelspriserna i både export- och importled sjönk i oktober med 0,8 respektive 1,3 procent från månaden innan. Skillnaden, med en svagare prisutveckling på importvaror, förklaras delvis av sjunkande råoljepris. Tendensen för både export- och importpriserna är annars att de sjunkande priserna på årsbasis i utrikeshandeln sedan halvårsskiftet i fjol är på väg att fasas ut.

Exportcheffsindex för fjärde kvartalet visade en stabilisering på en nivå klart över 50-strecket som indikerar gränsvärde mellan en förstärkning och en försvagning av exportkonjunkturen. Indexet för de framåtblickande frågorna ligger högre än nulägesfrågorna även om gapet minskade något i den senaste mätningen. Frågorna om fjärde kvartalets exportförsäljning och exportorderstockar förbättrades från kvartalet innan medan lönsamheten fick ett svagare omdöme. De starkaste exportregionerna är för tillfället Asien/Oceanien samt Nordamerika.

Sveriges största exportmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 13/12 %
	2013 jan-sep	2012 jan-sep		
Norge	86 629	88 849	10,7	-2
Tyskland	82 527	88 124	10,2	-6
Finland	57 151	55 498	7,0	3
Storbritannien	54 167	68 329	6,7	-21
Danmark	53 707	55 369	6,6	-3
USA	50 443	57 156	6,2	-12
Nederländerna	41 398	45 872	5,1	-10
Belgien	40 209	41 185	5,0	-2
Frankrike	37 708	41 251	4,6	-9
Kina	29 160	28 320	3,6	3
Polen	21 255	22 990	2,6	-8
Italien	18 760	19 860	2,3	-6

Sveriges största importmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 13/12 %
	2013 jan-sep	2012 jan-sep		
Tyskland	133 020	144 036	17,4	-8
Norge	68 716	76 955	9,0	-11
Danmark	62 680	70 644	8,2	-11
Nederländerna	56 638	56 943	7,4	-1
Storbritannien	44 390	55 035	5,8	-19
Finland	42 702	42 168	5,6	1
Ryssland	34 784	45 311	4,6	-23
Kina	32 507	33 817	4,3	-4
Frankrike	31 680	35 979	4,2	-12
Belgien	27 072	31 630	3,6	-14
Polen	24 251	23 564	3,2	3
Italien	23 252	23 762	3,0	-2

Handelsnetto

Senaste uppgift: oktober 2013

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

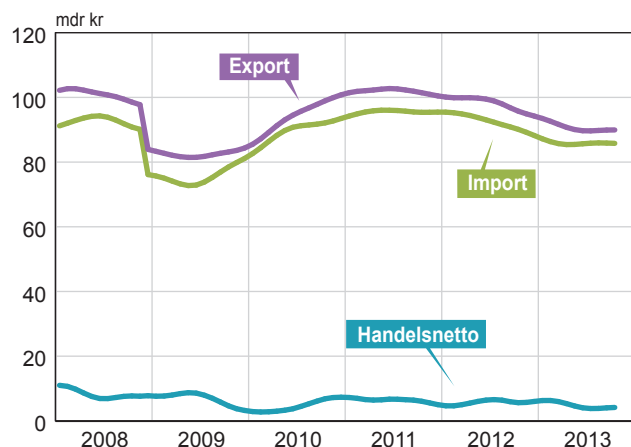
Kevin He

Handelsnettot 4,4 miljarder kronor i oktober

Utrikeshandeln med varor gav ett överskott på 4,4 miljarder kronor under oktober 2013 enligt preliminära beräkningar. För oktober 2012 var överskottet 7,1 miljarder kronor.

Export och import av varor samt handelsnetto

Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend. Miljarder kronor

Varuexportens värde under oktober uppgick till 97,3 miljarder kronor och varuimportens till 92,9 miljarder. Värdet för varuexporten har därmed minskat med 7 procent medan varuimporten minskat med 5 procent jämfört med oktober 2012. Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 16,1 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 11,7 miljarder.

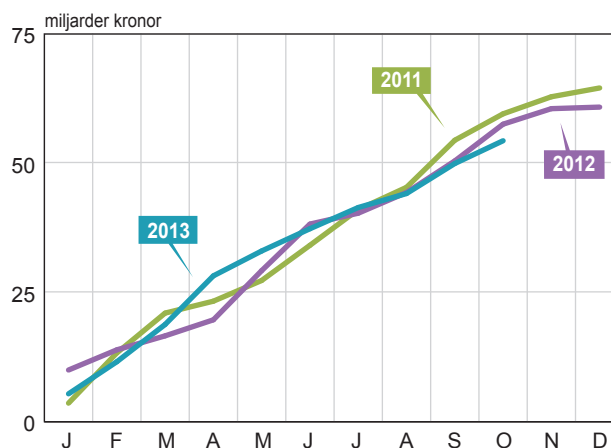
Antalet vardagar i oktober var lika många som i oktober 2012. Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett överskott på 4,1 miljarder kronor för oktober 2013 och 4,0 miljarder för september 2013. För augusti 2013 var motsvarande värde 3,8 miljarder kronor.

Hittills under året har värdet för både varuexporten och varuimporten minskat med 8 procent. Varuexportvärdet under denna period uppgick till 909,4 miljarder kronor och varuimportvärdet till 855,2 miljarder. Handelsnettot för januari-oktober 2013 gav därmed ett överskott på 54,2 miljarder kronor. För motsvarande månader ett år tidigare noterades ett överskott på 57,4 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Ackumulerade månadsvärden från årets början.

Miljarder kronor. Löpande priser

Den höga utrikeshandeln under oktober, högst hittills för 2013, förklaras till stor del av säsongfaktorer. Den säsongrensade handelsstatistiken visar en tydlig stabilisering av den nedgång som har pågått sedan 2011. Sedan april i år har värdeutvecklingen för både varuexport och varuimport visat tecken på att botten är nådd, men det är fortfarande för tidigt att prata om en återhämtning.

VARUHANDEL, SAMFÄRDSEL OCH TJÄNSTER**Total detaljhandel**

Senaste uppgift: oktober 2013

Källa: SCB:s o HUI:s detaljhandelsindex

Inbromsning för detaljhandeln

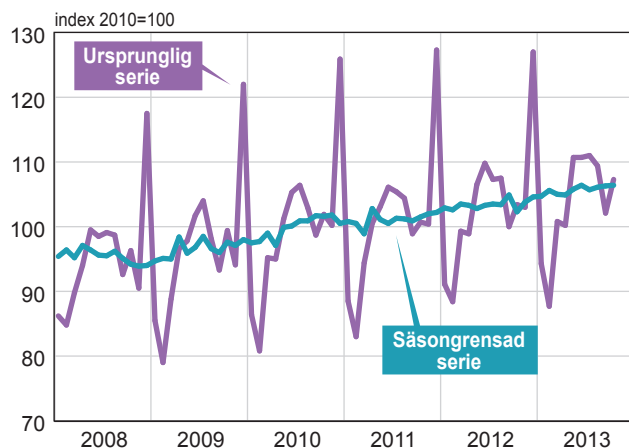
Efter två månader i rad med uppgång var försäljningsvolymen inom detaljhandeln oförändrad i oktober, säsongrensat

och jämfört med månaden innan. Dämpningen för detaljhandelsförsäljningen berodde på att sällanköpshandeln vände ned med en minskning på 0,2 procent från månaden innan. Dagligvaruhandeln noterades däremot för den starkaste ökningen sedan maj med en uppgång på 0,6 procent på månadsbasis. Den långsiktiga trendskattningen pekar dock fortfarande stabilt uppåt för detaljhandeln och steg med 0,2 procent från september till oktober.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Utvecklingen ser relativt svag ut även ur ett tremånadersperspektiv. Under perioden augusti–oktober steg försäljningsvolymen inom detaljhandeln med knappt 0,3 procent, korrigerat för säsongvariationer och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod. Här var det dock sällanköpshandeln som drog upp utvecklingen efter den starka försäljningstillväxten under augusti och september.

Stark utveckling på årsbasis

Bilden ser betydligt ljusare ut för detaljhandelsutvecklingen mätt över tolv månader. I oktober var den kalenderkorrigerade försäljningsvolymen 3,8 procent högre än motsvarande månad året innan. Den starka siffran bör dock ses i ljuset av en svag jämförelsemånad då oktoberförsäljningen utvecklades svagt i fjol med en uppgång på en dryg procent på årsbasis. Det var framförallt sällanköpshandeln som ökade i oktober med en uppgång på 4,9 procent i kalenderkorrigerade tal, medan försäljningen av dagligvaror ökade med 2,4 procent.

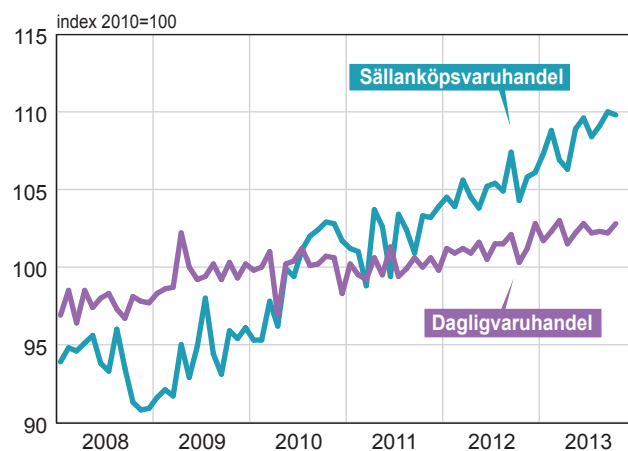
Den bransch som uppvisade den snabbaste ökningstakten var elektronikhandeln där försäljningsvolymen steg med 13,5 procent i årstakt. Hushållen verkar också ha fått ny aptit på heminredning vilket gynnar möbelhandeln som ökade med 10,1 procent. Inom sport- och fritidshandeln steg försäljningsvolymen med 5,3 procent i oktober jämfört med samma månad året innan.

Framgångarna för internet- och postorderhandeln har också fortsatt under hösten och i oktober ökade försäljningsvolymen med hela 9,1 procent jämfört med motsvarande månad året innan. Den traditionella butikshandeln påverkas således negativt inom ett antal branscher, där framförallt bok- och pappershandeln och leksakshandeln har dämpats märkbart. I oktober steg försäljningen inom

leksakerhandeln 0,5 procent, medan bok- och pappershandeln backade med hela 8,3 procent. Försäljningen inom beklädnadshandeln steg svagt, där klädhandeln bidrog positivt till försäljningsökningen, medan skohandeln backade.

Branschuppdelad försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Detaljhandeln upp 2,4 procent hittills i år

Under årets tio första månader har detaljhandeln utvecklats relativt väl. Försäljningsvolymen har ökat med 2,4 procent hittills i år, jämfört med motsvarande period i fjol. Det är framförallt sällanköpshandeln som drar upp med en uppgång på 3,4 procent, medan utvecklingen inom den mindre volatila dagligvaruhandeln har stigit med 1,1 procent under motsvarande period.

Liksom tidigare är det elektronikhandeln samt postorder- och internethandeln som har uppvisat den starkaste försäljningstillväxten hittills i år med uppgångar på 11,3 respektive 7,7 procent. Bok- och pappershandeln och färghandeln har däremot haft det tungt i år med minskad försäljning på 8,7 respektive 6,8 procent.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i % jämfört med motsvarande period föregående år

	okt 2013	jan-okt 2013
Dagligvaruhandel	2,4	1,1
därför:		
Detaljhandel, mest livsmedel	2,1	1,2
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak	4,1	0,7
Sällanköpsvaruhandel	4,9	3,4
därför:		
Klädhandel	0,9	-0,3
Skohandel	-2,6	-2,7
Möbelhandel	10,1	4,3
Elektronikhandel	13,5	11,3
Järn- och bygghandel	2,7	1,2
Färghandel	-8,7	-6,8
Bokhandel	-8,3	-8,7
Guldsmedshandel	-1,9	5,5
Sport- o fritidshandel	5,3	3,1
Postorderhandel	9,1	7,7
Totalt detaljhandel	3,8	2,4

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: november 2013

Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonstatistik

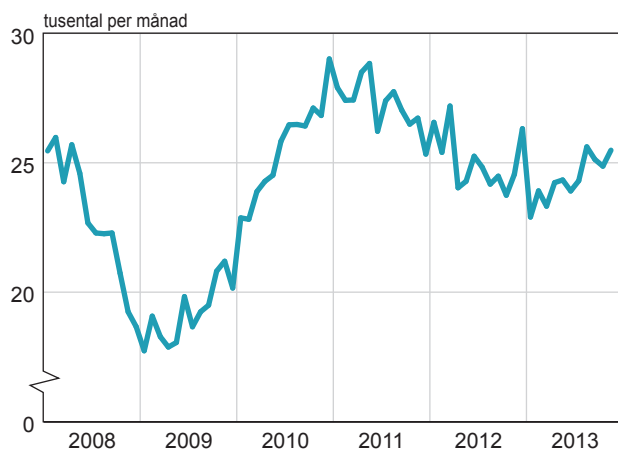
Uppåt för personbilsregistreringen

Efter en svag utveckling under september och oktober tog nyregistreringen av personbilar ett nytt kliv uppåt i november med en uppgång på 2,5 procent säsongrensat och jämfört med månaden innan. Därmed återhämtades lejonparten av nedgången under de två föregående månaderna och antalet nyregistrerade bilar i november var, bortsett från augustinoteringen, det högsta under 2013.

Den relativt goda utvecklingen återspeglas också ur ett tremånaderperspektiv. I perioden september–november steg nyregistreringarna med 2,2 procent, säsongrensat och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Nyregistrerade personbilar

Säsongrensade månadsdata

Tillväxten mätt över tolv månader var betydligt svagare med en minskning av antalet nyregistrerade personbilar med 1,9 procent jämfört med motsvarande månad i fjol. Det bör dock ses i perspektiv av att utvecklingen i november 2012 var påtagligt stark, då den nya miljöbilsdefinitionen som trädde i kraft vid årsskiftet troligtvis ökade förekomsten av förhandsregistrering av nya bilar under november och december i fjol. Nyregistreringarna i november uppgick till 26 235 personbilar. Hittills i år har 264 932 personbilar nyregistrerats vilket är 3,3 procent färre än under motsvarande period i fjol.

Lastbilsregistreringarna steg i november

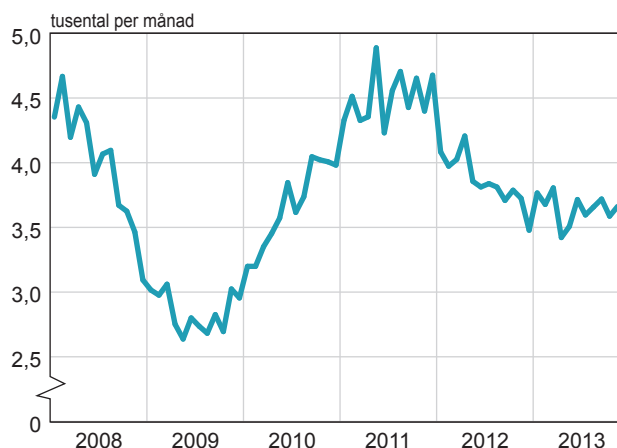
Efter den kraftiga nedgången i oktober vände även lastbilsregistreringarna upp i november med en ökning på 2,1 procent, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Månadsutvecklingen för nyregistreringen av lastbilar har varit anmärkningsvärt ryckig det senaste halvåret med kraftiga uppgångar och nedgångar i stort sätt varje månad sedan i våras, vilket försvårar bilden av utvecklingen på lastbilsmarknaden i nuläget.

Sett ur ett något längre perspektiv var nyregistreringen av lastbilar oförändrad under perioden september–november jämfört med närmast föregående tremånadersperiod, säsongrensat. Det var ett något svagare utfall än motsva-

rande jämförelse månaden innan, men berodde framförallt av att det svaga utfallet i maj föll bort från jämförelseperioden. Hittills i år har 39 613 lastbilar nyregistrerats, vilket är 6,8 procent färre än motsvarande period året innan.

Nyregistrerade lastbilar

Säsongrensade månadsdata

Produktionen inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: september 2013

Källa: SCB:s tjänsteproduktionsindex

Fortsatt svag tjänsteproduktion

Den tjänsteproducerande sektorn, som utvecklats stark under flera år och utgör en allt större del av näringslivet, har gått kraftgång sedan i mars. I september sjönk tjänsteproduktionen med 0,4 procent, säsongrensat och jämförd med augusti. Det innebär att tjänsteproduktionen åter föll tillbaka efter den tillfälliga uppgången i augusti och att tjänsteproduktionen underskrider toppnoteringen från februari i år. Nedgången från månaden innan var relativt bred. Mot strömmen gick däremot informations- och kommunikationsföretag, företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik samt vård och omsorg som noterade uppgångar. Utvecklingen på månadsbasis tenderar emellertid att skifta relativt snabbt mellan upp- och nedgångar, men trenden det senaste halvåret visar ändå en svagt minskande tjänsteproduktion. För årets tredje kvartal har tjänsteproduktionen stigit med 0,5 procent i jämförelse med andra kvartalet. Förklaringen finns i en stark tjänsteproduktion i augusti tillsammans med att årets andra kvartal var ovanligt svagt.

Produktionsökning på årsbasis

På årsbasis visade tjänsteproduktionen fortsatt en uppgång. Produktionsvolymen steg i september med 1,1 procent i kalenderkorrigerad volym jämfört med september i fjol. Det var en oförändrad tillväxttakt jämfört med månaden innan. I september gick det särskilt bra för utbildningsväsendet och företagstjänster som ökade produktionen med 5,2 procent respektive 3,8 procent i jämförelse med året innan. För de tre snabbast växande tjänstebranscherna

månaden innan – hotell och restaurang, uthyrnings- och resetjänster samt kultur, nöje och fritid – dämpades däremot årstillväxttakten från augusti ner till en produktionsökningstakt på mellan 1,5 och 3,0 procent i kalenderjusterad volymutveckling i september. För parti- och detaljhandeln försvagades produktionen i september och sjönk med 0,6 procent jämfört med motsvarande månad i fjol. En fortsatt minskad produktion på årsbasis var det för såväl informations- och kommunikationsföretag som för företag inom transport och magasinering.

Tjänsteproduktionsindex

Produktionen inom tjänstesektorn. Kalenderkorrigerad volymförändring i % jämfört med motsvarande period föregående år

	sep 2013	jan-sep 2013
Motorhandel	0,9	-1,4
Partihandel	-2,1	-0,5
Detaljhandel	1,2	1,7
Transport och magasinering	-0,5	-0,4
Hotell och restaurang	1,5	3,3
Telekommunikation	-0,4	-0,9
Datakonsultverksamhet o.d.	-1,0	-1,9
Företagstjänster	3,8	1,2
Kultur, nöje och fritid	2,9	5,6
Total tjänstesektor	1,1	0,8

Januari–februari lyfter produktionen hittills i år

Den ackumulerade uppgången för tjänsteproduktionen har under året varit 0,8 procent jämfört med de tre första kvartalen året innan. Det är en relativt liten förändring från månaden innan och uppgången hittills i år hålls fortsatt uppe av den starka inledningen på året med rejäla produktionsökningar under både januari och februari. Produktionen under årets första nio månader var 0,8 procent högre än motsvarande period året innan. Starkast utveckling hade branscherna utbildning respektive kultur, nöje och fritid med en produktionsökning på 6,9 respektive 5,6 procent. Den svagaste utvecklingen hittills i år återfanns i datakonsultbranschen och motorhandeln med minskningar på 1,9 respektive 1,4 procent.

BYGGMARKNAD

Byggsektorn sakta på väg upp

Orderstockarna inom bygg- och anläggningsverksamhet har ökat något de senaste tre månaderna enligt konjunkturbarmetern. Det är framför allt orderingången till anläggningsbyggarna som har stigit. Orderläget för bygg- och anläggningsverksamhet är dock sammantaget fortfarande betydligt svagare än normalt och närmare två tredjedelar av företagen uppger att orderstocken är för liten. Byggproduktionen har ökat en aning, medan antalet anställda har fortsatt att minska. Anbudspriserna har sänkts något, men det är nu endast 11 procent av företagen som rapporterar om lägre priser.

Byggbranschen är optimistisk inför de närmaste tre

månaderna och både orderstockar och byggproduktion bedöms stiga. Sysselsättningen väntas bli oförändrad efter att ha minskat under ett och ett halvt års tid. Även anbudspriserna förutses bli i det närmaste oförändrade. Förväntningarna är generellt relativt likartade för såväl hus- som anläggningsbyggare.

Byggbkostnader

Senaste uppgift: oktober 2013

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

September–oktober 2013 +0,1 procent

Mellan september och oktober 2013 steg Faktorprisindex med 0,1 procent. Entreprenörens kostnader steg med 0,1 procent mellan september och oktober 2013. Entreprenörens Byggmaterialekostnader och Omkostnader steg med 0,2 respektive 0,1 procent. Gruppen Transporter, drivmedel, elkraft sjönk med 0,8 procent.

I gruppen Byggmaterialest ökade kostnaderna för trävaror, snickerier, järn och stål, el-materiel, betongvaror, golv- och övrigt byggmaterial.

Byggherrekostnader gick upp med 0,4 procent. Den främsta anledningen var att räntekostnaderna steg med 1,9 procent.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	okt 13/sep 13	okt 13/okt 12
Entreprenadkostnader	0,1	1,5
Byggmaterial	0,2	1,7
Löner	0,0	1,8
Maskiner	0,0	0,6
Transporter, drivmedel, elkraft	-0,8	0,1
Omkostnader	0,1	1,4
Byggherrekostnader	0,4	1,5
Total byggbkostnad	0,1	1,5

Oktober 2012–oktober 2013 +1,5 procent

Faktorprisindex steg med 1,5 procent mellan oktober 2012 och oktober 2013. Uppgången beror på att Löner steg med 1,8 procent, Byggmaterialpriser ökade med 1,7 procent samt Omkostnader som gick upp med 1,4 procent på årsbasis.

Alla byggmaterialgrupper steg förutom armeringsstål som gick ned. Störst höjning i gruppen Byggmaterial hade golvmaterial som ökade med 6,1 procent. El-materiel, vita varor, samt snickerier ökade med mellan två och tre procent. Resten av byggmaterialgrupperna hade en lägre ökning.

Kostnaden för gruppen Transporter, drivmedel och elkraft gick upp med 0,1 procent. Inom den gruppen kan noteras att lastbilstransporter höjdes med 0,5 procent och elkraft steg med 0,4 procent. Kostnader för dieselolja sjönk med 2,8 procent.

Entreprenörens kostnader för Omkostnader och Maskiner steg med 1,4 respektive 0,6 procent.

Byggherrekostnader steg med 1,5 procent på årsbasis, vilket till stor del beror på att lönekostnaderna gick upp med 2,0 procent.

Tjänstesektorn i ett branschperspektiv

I månadens fokusartikel beskrivs konjunkturläget för fem branscher inom den privata tjänstesektorn. Efter en tid med dämpad utveckling för tjänstebranscherna steg omsättningen tredje kvartalet i samtliga delbranscher utom för landtransporter där omsättningen var oförändrad jämfört med föregående kvartal.

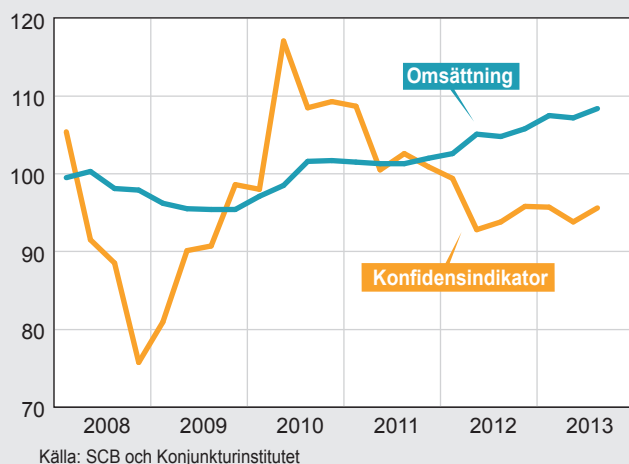
Hotell och restauranger

Inom hotell- och restaurangbranschen har omsättningen fortsatt att öka trots den dämpade utvecklingen i ekonomin 2012 och 2013. En förklaring kan vara att hushållen trots allt haft goda förutsättningar att konsumera då såväl sänkta skatter som låga räntor gett hushållen mer pengar i plånboken. Sänkningen av restaurangmomsen från 1 januari 2012 kan även ha bidragit till att höja efterfrågan, åtminstone på kort sikt. Omsättningen i branschen steg markant 2012 och uppgången har fortsatt 2013. Efter att ha varit i det närmaste oförändrad andra kvartalet i år fortsatte omsättningen åter att stiga tredje kvartalet då den var 1,1 procent högre än kvartalet innan, säsongrensat och mätt i fasta priser.

Hotell och restauranger

Omsättning, fasta priser, säsongrensat. Index 2010=100

Konfidensindikator, säsongrensat. Medelvärde=100

Branschens konjunkturbedömningar har däremot inte varit lika ljusa och konfidensindikatorn i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer har uppvisat en nedåtgående trend de senaste åren. En förklaring till detta är att företagen rapporterar att efterfrågan endast ökat marginellt sedan första kvartalet 2012. Tredje kvartalet steg konfidensindikatorn något men den ligger fortfarande under det historiska genomsnittet för hotell- och restaurangbranschen. Samtidigt steg förväntningarna om utvecklingen det kommande halvåret, som dock inte ingår i konfidensindikatorn, till den högsta nivån sedan första kvartalet 2012.

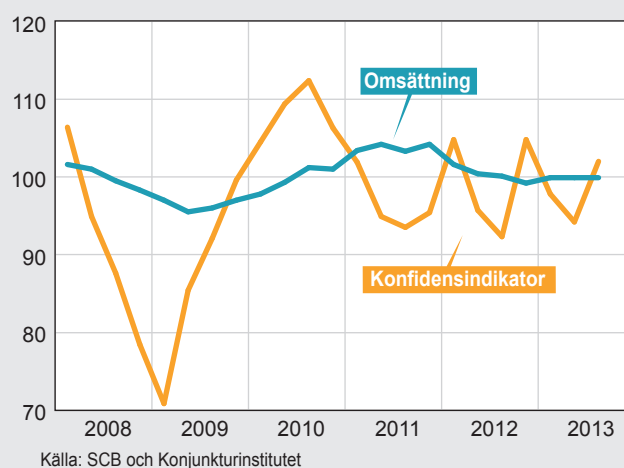
Landtransport

Transportnäringen tappade en ansevärd volym då efterfrågan i ekonomin dök i samband med finanskrisen. Omsättningen i branschen sjönk kraftigt under denna period, men under uppgången som följde från andra halvåret 2009 till slutet av 2011 återhämtades det som förlorats och den säsongrensade omsättningen för landtransporter noterade ny högsta notering fjärde kvartalet 2011. Därefter har omsättningen återigen minskat även om nedgången planat ut och legat relativt oförändrad under det senaste året.

Landtransporter

Omsättning, fasta priser, säsongrensat. Index 2010=100

Konfidensindikator, säsongrensat. Medelvärde=100

Företagens egna bedömningar kring konjunkturläget känns för närvarande en aning osäkra. Branschens konfidensindikator har svängt både upp och ner under de två senaste åren och pendlat runt det historiska genomsnittet. Tredje kvartalet i år vände konfidensindikatorn återigen upp en bit över snittet. Det som lyfte indikatorn var främst att transportföretagen ser en rejäl förbättring vad gäller efterfrågan på transporttjänster under kommande tre månader. Annars är ett av branschens största problem att lönsamheten fortfarande är svag.

Datakonsulter

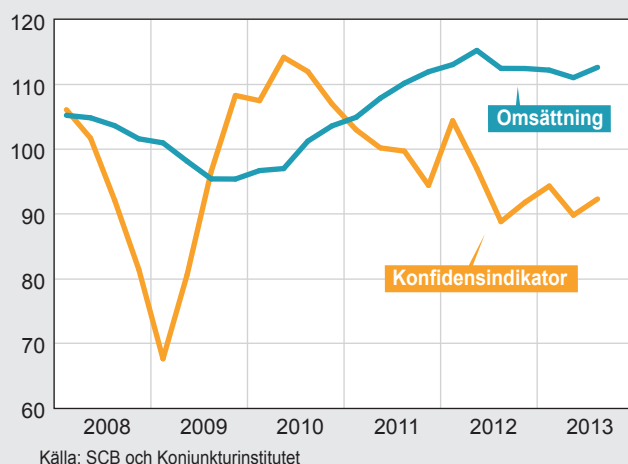
Datakonsulterna hade en mycket stark utveckling med en kraftigt ökad omsättning från andra kvartalet 2009 till andra kvartalet 2012. Därefter försvagades trenden med fyra kvartal i rad med svagt minskad omsättning. Tredje kvartalet vände dock omsättningen återigen upp då den steg med 1,4 procent jämfört med kvartalet innan, säsongrensat och mätt i fasta priser. Frågan är om uppgången fortsätter och att branschen på nytt kan agera draglok för tjänstesektorn som den gjorde 2010–2011.

I FOKUS

Datakonsulter

Omsättning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

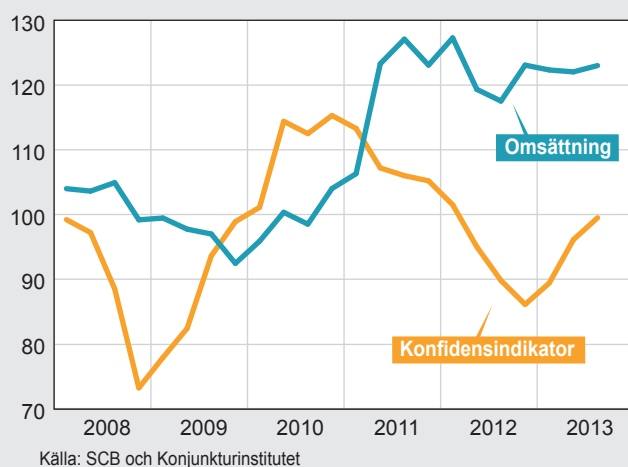
Att aktiviteten i branschen har mattats en del visar även KI:s konjunkturbarometer. Sedan den senaste konjunkturtoppen nåddes andra kvartalet så har konfidensindikatorn haft en nedåtgående trend. Den explosiva ökningen av efterfrågan på datakonsulter och programvaruproducenter har mattats av successivt men har trots allt inte minskat. Tredje kvartalet ökade dock konfidensindikatorn återigen och även i denna bransch var det främst positiva framtidsbedömningar som drog upp.

Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet

Branschen överträffade samtliga övriga tjänstebanscher vad gäller försäljning och omsättning under 2011. Den kraftiga uppgången pågick till och med första kvartalet 2012 men sedan har utvecklingen dämpats. Omsättningen mätt i säsongrensade termer har ännu inte överträffat första kvartalet 2012 men den har å andra sidan stabiliserats på en nivå som är markant högre än innan finanskrisen. Tredje kvartalet steg omsättningen med 0,8 procent, säsongrensat.

Arkitekter och tekniska konsulter

Omsättning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

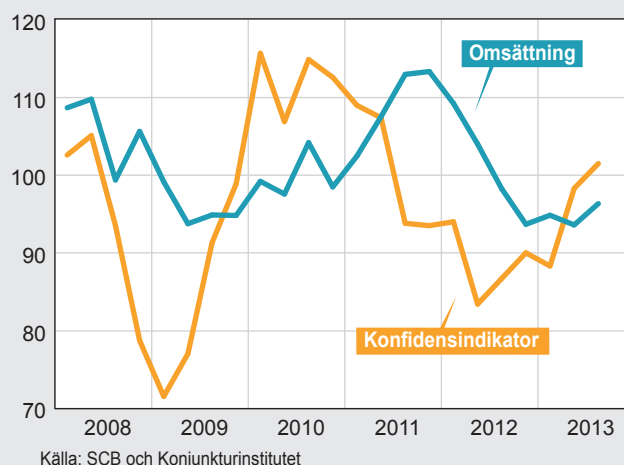
Att branschen går mot ljusare tider indikeras av att konfidensindikatorn för arkitekter och tekniska konsulter återhämtat sig under året och i stort sett är tillbaka på det historiska snittet. Företagen rapporterar tredje kvartalet att efterfrågan åter har börjat öka efter att ha stått stilla i ett års tid och framtidsförhoppningarna har höjts betänkligt. En positiv detalj är även att anställningsplanerna ser mycket ljusa ut inom branschen.

Reklamverksamhet

Fjolåret blev ett riktigt svagt år för reklambranschen. Omsättningen sjönk med ungefär 7 procent på årsbasis jämfört med 2011 efter att ha fallit samtliga kvartal under året. Första kvartalet 2013 vände dock utvecklingen uppåt och trenden förbättrades därmed något. Efter en liten nedgång andra kvartalet så steg åter den säsongrensade omsättningen relativt kraftigt tredje kvartalet jämfört med kvartalet innan. Trots uppgången på 2,9 procent på kvartalsbasis är det dock en bra bit kvar till nivåerna som noterades i slutet av 2011.

Reklamverksamhet

Omsättning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

Det finns dock gott om optimism bland företagen i reklambranschen. Både andra och tredje kvartalet svarar de att efterfrågan på reklamtjänster ökat och det senaste kvartalet är efterfrågeökningen den starkaste sedan andra kvartalet 2011. Konfidensindikatorn har i och med detta lyft över sitt långsiktiga snitt för första gången sedan just andra kvartalet 2011. Trots att företagen räknar med en förbättrad efterfrågan ser dock anställningsplanerna fortsatt dämpade ut.

NÄRINGSLEV

Produktionen i näringslivet

Senaste uppgift: september 2013

Källa: SCB:s produktionsindex över näringslivet

Olof Landberg

Produktionen inom näringslivet minskade

Trots en fortsatt positiv trend så minskade produktionen inom näringslivet under september med 0,3 procent säsongsrensats och jämfört med augusti. Föregående månads utveckling kastades om i september och gav en helt motsatt bild. Tjänste- och byggproduktionen vände nedåt och minskade med 0,5 respektive 1,2 procent vilket låg bakom den negativa utvecklingen. Däremot vände trenden inom industriproduktionen uppåt efter en nedgång i augusti och ökade med 0,5 procent vilket mildrade nedgången i näringslivet totalt sett.

Produktionen i näringslivet

Förändring i procent

	sep 13/ aug 13 ¹⁾	jul–sep 13/ apr–jun 13 ¹⁾	sep 13/ sep 12 ²⁾
Industri inkl. energi	0,5	0,5	-2,0
Bygg	-1,2	1,1	1,3
Tjänster	-0,5	0,5	1,3
Totalt	-0,3	0,6	0,4

1) Säsongsrensats och kalenderkorrigerat

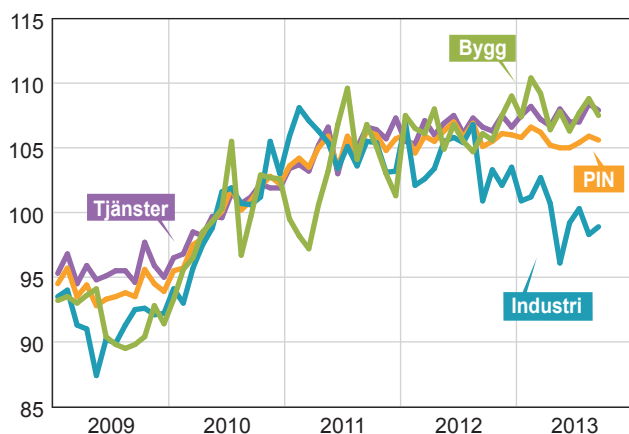
2) Kalenderkorrigerat

Positiv utveckling för tredje kvartalet

Produktionen under perioden juli–september visade en svagt positiv utveckling till skillnad från närmaste föregående tremånadersperioder. Under tredje kvartalet ökade produktionen inom näringslivet med 0,6 procent, i säsongsrensade tal, jämfört med föregående kvartal. Samtliga delsektorer bidrog till uppgången under perioden. Tjänstesektorn som är den största delsektorn i produktionen bidrog mest till uppgången men byggproduktionen uppvisade den starkaste utvecklingen jämfört med föregående tremånadersperiod.

Näringslivets produktionsutveckling

Säsongsrensade värden. Index 2010=100

Svag nedgång jämfört med föregående år

Hittills i år har näringslivets produktion i kalenderkorrigerade tal minskat med 0,4 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Den ackumulerade årsutvecklingen har dock stigit med 0,2 procentenheter jämfört med föregående månad. Utvecklingen har varit starkast för bygg- och tjänstesektorn som haft en ökning på 1,6 respektive 1,0 procent. Industriproduktionen har däremot, hittills i år, uppvisat en tillbakagång med 4,3 procent.

Efter ett relativt starkt första kvartal möttes produktionen inom näringslivet av ett sämre andra kvartal. Industrins fortsatta nedgång gör att även det tredje kvartalet är negativt, jämfört med motsvarande kvartal i fjol, dock inte lika kraftigt som andra kvartalet.

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: oktober 2013

Källa: SCB:s konsumentprisindex

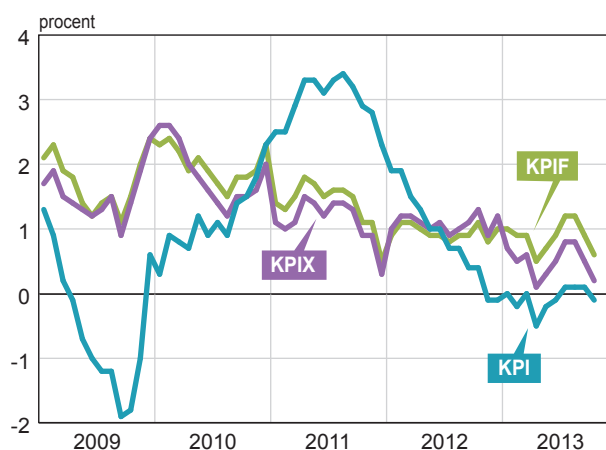
Ruzica Gajic

Negativ inflationstakt

Prisutvecklingen i Sverige har varit svag sedan november 2012 och inflationen mätt med KPI har under denna period mestadels varit negativ. Efter tre månader med svagt positiv inflationstakt vände den åter nedåt i oktober och sjönk under nollstrecket.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Inflationstakten, det vill säga förändringen i KPI under de senaste tolv månaderna, var -0,1 procent i oktober, vilket är lägre än september då den var 0,1 procent. Till nedgången sedan oktober 2012 bidrog främst räntekostnader (-6,0 procent) med minus 0,3 procentenheter, drivmedel (-4,3 procent) och rekreation och kultur (-1,5 procent) med -0,2 procentenheter vardera. Inom rekreation och kultur finns ett antal tjänster där en av de största är utrikesflyg. Andra är hemelektronik, tidningar och böcker samt biljetter till nöjen såsom teater, bio och idrottstävlingar. De

produktgrupper som bidrog mest till sänkningen är datorer (-13,9 procent), kabel-tv/digital-tv (-16,9 procent) och utrikesflyg (-16,5 procent) med -0,1 procentenhet vardera. Nedgången motverkades av prisutvecklingen för livsmedel (1,8 procent) och hyror (2,1 procent), som påverkade uppåt med 0,2 procentenheter vardera. Då det gäller livsmedel bidrog produktgrupperna kött (2,0 procent) samt mjölk, ost och ägg (5,9 procent) mest till uppgången med 0,1 procentenhet vardera.

Konsumentprisernas förändring

	Förändring från		Bidrag till förändring sedan okt 2012 ¹⁾
	Föregående månad	okt 2012	
Livsmedel och alkoholfria drycker	-0,9	1,6	0,2
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,1	1,3	0,1
Kläder och skor	1,2	0,7	0,0
Boende	-0,2	0,2	0,0
Inventarier och hushållsvaror	-0,4	-2,1	-0,1
Hälsa- och sjukvård	0,0	1,8	0,1
Transport	-0,8	-1,9	-0,2
Post och telekommunikationer	-0,2	-1,5	-0,1
Rekreation och kultur	0,5	-1,5	-0,2
Utbildning	0,0	1,7	0,0
Restauranger och logi	-0,3	1,5	0,1
Div varor och tjänster	0,0	0,8	0,1
KPI totalt	-0,2	-0,1	-0,1

1) Procentenheter

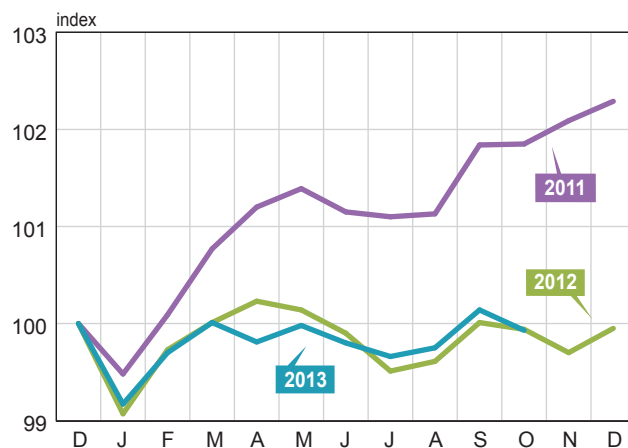
Även månadsförändringen av KPI negativ

Månadstakten, det vill säga förändringen i KPI sedan föregående månad, var -0,2 procent från september 2013 till oktober 2013. Till nedgången bidrog prissänkningar på livsmedel (-0,9 procent) samt drivmedel (-2,6 procent) med 0,1 procentenhet nedåt vardera. Historiskt sett är utvecklingen av livsmedelspriserna den lägsta oktobermånadstakten på fem år. Då man tittar närmare på drivmedel ser man att diesel har den lägsta uppmätta månads takten mellan september och oktober på fem år. Bensin (95 oktan) har den näst lägsta månads takten sett över de senaste fem åren, endast månads takten i oktober föregående år var lägre. Den produktgruppen sjönk med 4,3 procent i årstakt (-0,2 procentenheter) och 2,7 procent i månads takt (-0,1 procentenheter). Nedgången mellan september och oktober motverkades av prishöjningar på kläder (1,1 procent) samt rekreation och kultur (0,5 procent), som tillsammans bidrog med 0,1 procentenhet uppåt.

Det underliggande måttet KPIF, dvs. KPI rensat för ränteförändringar, var även det lägre i oktober. KPIF var 0,6 procent i oktober, vilket var en nedgång från september då den var 0,9 procent. Från september till oktober sjönk KPIF med 0,2 procent i genomsnitt. Under samma period förra året steg KPIF med 0,1 procent.

Konsumentprisernas utveckling

December föregående år = 100

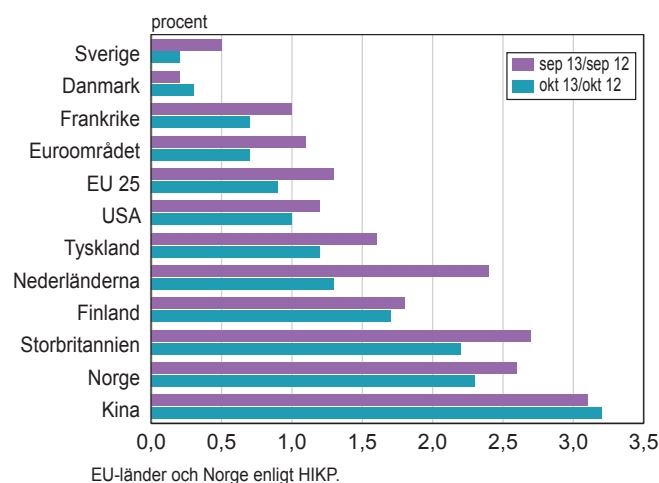
Lägre inflationstakt även i övriga Europa

Internationellt finns tydliga skillnader i inflationstakt mellan olika länder. Inflationstakten i euroområdet mätt med HIKP sjönk med 0,4 procentenheter till 0,7 procent i oktober, vilken dock är en preliminär siffra. Under motsvarande period föregående år var inflationstakten för euroområdet 2,5 procent. HIKP exklusive energi, livsmedel, alkohol och tobak sjönk med 0,2 procentenheter till 0,8 procent i oktober. I dagsläget är Sveriges inflationstakt enligt HIKP 0,2 procent vilket ligger under både EU-genomsnittet 0,9 procent och euroområdets genomsnitt 0,7 procent. Både EU- och EMU-siffran är preliminära.

Inflationstakten för hela EU sjönk till 0,9 procent i oktober, ner med 0,4 procentenheter jämfört med föregående månad. Enligt statistik från Eurostat har den lägsta inflationstakten enligt HIKP bland EU-länderna i oktober observerats i Grekland (-1,9 procent), Bulgarien (-1,1 procent) och Cypern (-0,5 procent), och högst i Estland, Storbritannien (båda 2,2 procent) och Finland (1,7 procent). Jämfört med september 2013 har inflationstakten sjunkit i tjugotre medlemsstater, förblivit oförändrad i en och höjts i fyra.

Inflationstakten i olika länder

Säsongrensade månadsdata

Inflationstakten för euroländerna sjönk till 0,7 procent i oktober, ner med 0,4 procentenheter jämfört med föregående månads inflationstakt. Nedgången av euroområdet inflationstakt enligt HIKP i oktober, jämfört med föregående månad, berodde till största delen på drivmedel (–0,31 procentenheter), telekommunikationer (–0,16 procentenheter) och eldningsolja (–0,08 procentenheter) hade de största nedåtriktade effekterna. Nedgången motverkades av prishöjningar på elström (0,11 procentenheter), logi (0,09 procentenheter) och tobak (0,08 procentenheter).

Hos våra skandinaviska grannländer Norge, Finland och Island sjönk HIKP-inflationen till 2,3 procent, 1,7 procent respektive 3,2 procent men de har fortfarande en inflationstakt på en klart högre nivå än Sverige och EU-genomsnittet. Danmarks inflationstakt enligt HIKP som har legat mer i nivå med Sveriges ökade till 0,3 procent i oktober.

Storbritannien har haft en snabbare prisutveckling än många andra länder i Europa sedan slutet av 2009. HIKP-inflationen sjönk till 2,2 procent i oktober, ner med 0,5 procentenheter sedan september. Det är den lägsta observerade siffran sedan oktober föregående år. Nedgången beror till största delen på lägre priser på drivmedel och utbildning (skolavgifter).

Ökad inflationstakt i Japan

Inflationstakten i USA sjönk för tredje månaden i rad, denna gång landade siffran på 1,0 procent för oktober, en nedgång på 0,2 procentenheter jämfört med september. Detta är den lägsta observerade inflationstakten sedan oktober 2009. Priser på energivaror sjönk med 4,8 procent i årstakt i oktober vilket är den största nedgången sedan juli 2012. Livsmedelspriserna ökade med 1,3 procent i årstakt. Den underliggande inflationstakten, rensad för energi- och livsmedelspriser ökade till 1,7 procent i årstakt. Förändringen sedan september är minus 0,1 procent vilket till stor del beror på lägre bensinpriser. Bensinpriserna sjönk med 2,9 procent jämfört med september. Dessutom sjönk priserna även på eldningsolja och hushållsgas.

Konsumentpriserna i Japan fortsätter på sin bana mot nya höjder. I oktober 2013 var inflationstakten 1,1 procent, en ökning från augusti då den var 0,9 procent och den fjärde månaden i rad av öknings. Dessutom är det den högsta uppmätta inflationstakten på fyra år. Precis som i augusti var den främsta orsaken till uppgången högre kostnader för import av livsmedel och olja då den japanska yenen har försvagats. KPI exklusive livsmedelspriser och energi uppmättes till 0,0 procent i september, en liten uppgång från tidigare månaders negativa siffror. I september steg inflationstakten som inkluderar oljeprodukter men utesluter de volatila priserna på färsk livsmedel till 0,7 procent, vilket är en av de högsta inflationssiffrorna sett över de fem senaste åren.

I Kina ökade KPI-inflationen till 3,2 procent i oktober, den högsta observerade inflationstakten sedan februari då inflationstakten också var 3,2 procent. Den största bidragande faktorn till uppgången var att livsmedelspriserna

ökade med 6,5 procent i årstakt, det högst uppmätta värdet sedan april 2012. Däremot var KPI-inflationen exklusive livsmedel (1,6 procent) oförändrad sedan september.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: oktober 2013

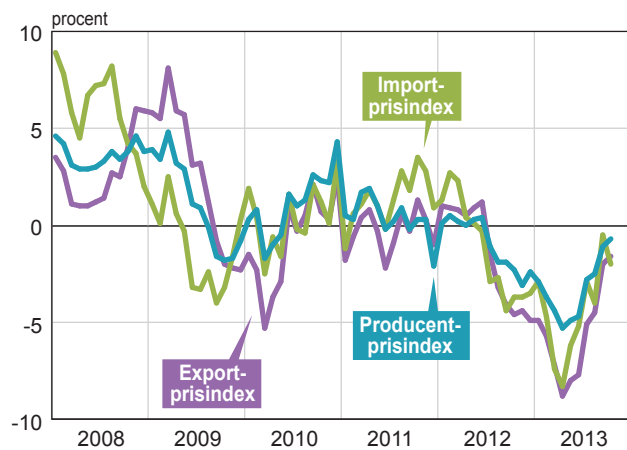
Källa: SCB:s producentprisindex

Producentpriserna sjönk i oktober

Från september till oktober sjönk de totala producentpriserna med 0,3 procent. Jämfört med oktober föregående år var producentpriserna 0,7 procent lägre. I månadstakt sjönk priserna på importmarknaden med 1,3 procent och på exportmarknaden med 0,8 procent, medan hemmamarknadspriserna steg med 0,1 procent.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

På importmarknaden bidrog bland annat råolja till nedgången från september till oktober. På exportmarknaden bidrog lägre priser inom flera produktgrupper till nedgången. Högre priser på fjärrvärme bidrog till uppgången på hemmamarknaden, vilken motverkades av lägre priser på livsmedel.

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga producentpriserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, sjönk med 0,5 procent från september till oktober.

Jämfört med oktober förra året har producentpriserna totalt sjunkit med 0,7 procent. Under samma period har priserna sjunkit med 1,6 procent på exportmarknaden och 2,0 procent på importmarknaden. På hemmamarknaden steg priserna med 0,2 procent. Priserna för inhemsk tillgång har gått ned med 0,9 procent.

Tjänsteprisindex

Senaste uppgift: tredje kvartalet 2013

Källa: SCB:s tjänsteprisindex

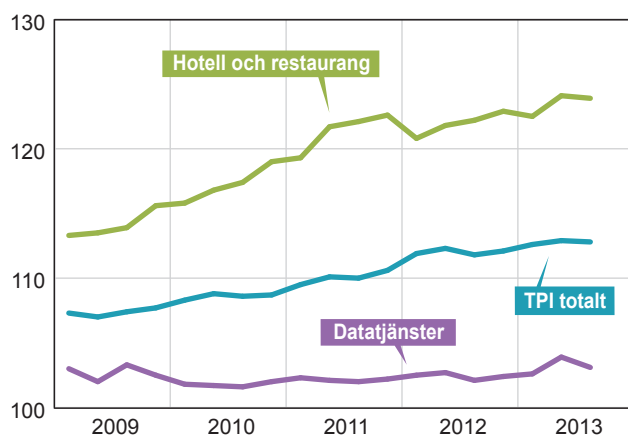
Tjänstepriserna sjönk svagt under tredje kvartalet

Tjänsteprisindex sjönk med 0,1 procent från andra till tredje kvartalet 2013. Motsvarande förändring under föregående

kvartal var en uppgång med 0,3 procent. Sedan tredje kvartalet 2012 har tjänsteprisindex stigit med 0,9 procent. Föregående kvartal steg priserna i årstakt med 0,5 procent.

Tjänsteprisindex 2005=100

Till den negativa kvartalsförändringen på 0,1 procent bidrog främst prissänkningar inom Reklamtjänster, Dataprogrammerings- och datakonsulttjänster samt Hotelltjänster. Prisökningar inom Redovisning, bokföring, revision och skatterådgivning samt Andra stödtjänster till transport motverkade nedgången.

Tjänsteprisindex			
	Index kv 3 2013 2005=100	Förändring från, % Föreg. kvartal kv 3 2012	
Transport och magasinering	114,2	0,2	-1,0
Hotell och restaurang	123,9	-0,2	1,4
Information och kommunikation	98,9	-0,6	1,0
Fastighetstjänster	118,8	0,0	1,5
Företagstjänster	114,0	0,1	1,8
Uthyrning och andra stödtjänster	119,6	0,0	1,8
Andra servicetjänster	120,0	0,4	1,6
Tjänsteprisindex	112,8	-0,1	0,9

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: oktober 2013

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

Anna Broman

I oktober 2013 var 4 746 000 sysselsatta i åldern 15–74 år, vilket är en ökning med 90 000 jämfört med samma period föregående år. Antalet arbetslösa uppgick till 374 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,3 procent. Antalet arbetade timmar var i genomsnitt 162,4 miljoner per vecka. Säsongsgränsade och trendjusterade data visar på en fortsatt positiv trend för både antalet och andelen sysselsatta och en svag minskning av antalet arbetslösa män.

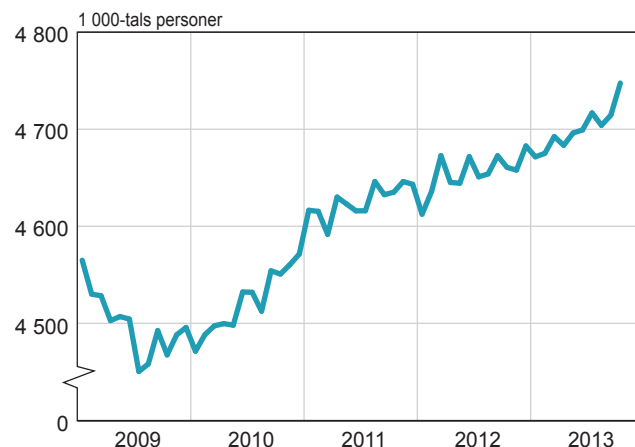
Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsstatistik fortsätter att visa på små förändringar på arbetsmarknaden. Antalet lediga platser som anmälades till Arbetsförmedlingen var något färre jämfört med oktober 2012. Antalet personer varslade om uppsägning fortsätter att minska. De inskrivna arbetslösa ökade med 2 500 till 402 000.

Fortsatta tecken på en förbättrad arbetsmarknad

I oktober 2013 var antalet sysselsatta i åldern 15–74 år 4 746 000 vilket är en ökning med 90 000 jämfört med oktober 2012. Förändringen förklaras främst av unga mellan 15–24 år som ökade med 44 000 till 520 000 sysselsatta. Antalet sysselsatta män i åldern 15–74 år ökade med 54 000 och var 2 487 000 och antalet sysselsatta kvinnor var 2 259 000, en ökning med 36 000. Sysselsättningsgraden för befolkningen i åldern 15–74 år var 66,2 procent, vilket motsvarar en ökning med 0,9 procentenheter jämfört med oktober 2012. För kvinnor var sysselsättningsgraden 63,7 procent och för männen ökade motsvarande tal med 1,1 procentenhet till 68,6 procent.

Antal sysselsatta

Ålder 15–74 år. Säsongsgränsade månadsvärden

Antalet fast anställda uppgick till 3 527 000 i oktober 2013. Antalet tidsbegränsat anställda var 722 000, en ökning med 51 000 jämfört med oktober 2012. Förändringen förklaras främst av en ökning bland personer i åldern 15–24 år med 38 000 till 276 000.

Antalet heltidsarbetande, det vill säga personer som arbetar 35 timmar eller mer per vecka, var 3 622 000 vilket är en ökning med 70 000 jämfört med samma period föregående år.

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år uppgick säsongsgränsat till 4 748 000 i oktober 2013, vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 66,2 procent. Av männen var 68,6 procent sysselsatta och för kvinnorna var motsvarande siffra 63,8 procent. Trenden är fortsatt positiv för både antalet och andelen sysselsatta.

Det outnyttjade arbetskraftsutbudet

Arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetssökande utgör tillsammans det outnyttjade arbetskraftsutbudet. I oktober 2013 uppgick det outnyttjade arbetskraftsutbudet i genomsnitt till 19,2 miljoner timmar per vecka. Det motsvarar 480 000 heltidsarbeten med 40 timmars arbetsvecka.

162,4 miljoner arbetade timmar per vecka

Det totala antalet arbetade timmar uppgick i oktober 2013 i genomsnitt till 162,4 miljoner per vecka. När hänsyn tagits till skillnader i semesteruttag och ledigheter är det en ökning med 4,1 miljoner timmar eller 2,6 procent jämfört med oktober 2012.

Säsongrensat uppgick de arbetade timmarna i genomsnitt till 144,7 miljoner timmar per vecka. Arbetade timmar visar på en fortsatt positiv trend.

Arbetsmarknad						
	Antal sysselsatta, 1 000-tal		Antal arbetade timmar, 10 000-tal		Ant. arbetslösa 1 000-tal	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
jan	4 519	4 578	14 070	13 210	414	421
feb	4 559	4 597	15 160	15 160	407	427
mar	4 621	4 643	15 350	14 870	400	448
apr	4 603	4 642	14 190	15 090	401	445
maj	4 616	4 667	14 380	14 650	431	417
jun	4 788	4 815	14 690	14 640	477	484
jul	4 839	4 905	9 270	9 530	387	382
aug	4 718	4 766	12 450	12 230	381	377
sep	4 666	4 708	15 870	16 010	382	382
okt	4 656	4 746	15 870	16 240	376	374
nov	4 630		15 620		392	
dec	4 647		13 550		381	

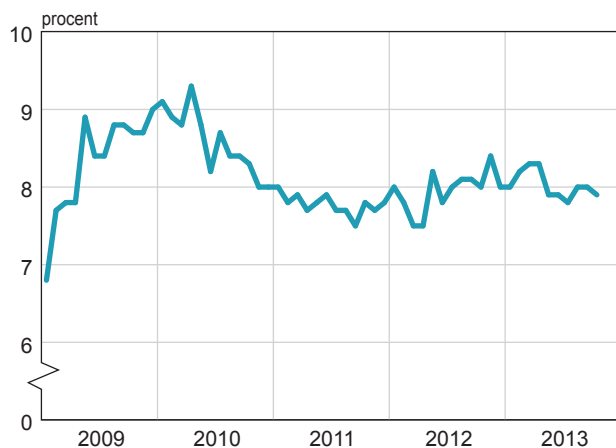
Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

Arbetslösheten 7,3 procent

I oktober 2013 var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 374 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,3 procent. Av de arbetslösa var 199 000 män och 175 000 kvinnor. För männen motsvarar detta en arbetslöshet på 7,4 procent och för kvinnorna 7,2 procent.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete.
Säsongrensade månadsvärden

Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 121 000 arbetslösa och av dessa var 57 000 heltidsstuderande. Andelen arbetslösa ungdomar var 18,9 procent av arbetskraften. Det är en minskning på 3,1 procentenheter som förklaras av tidigare nämnda ökning av antalet sysselsatta.

Enligt säsongrensade data uppgick antalet arbetslösa till 406 000. Arbetslösheten, det vill säga andelen arbetslösa av arbetskraften, var 7,9 procent. Arbetslösheten för män-

nen var 7,9 procent och för kvinnorna var den 7,8 procent. Trenden visar på en svag minskning av både antalet och andelen arbetslösa bland männen.

Antalet varsel fortsätter att minska

Antalet inskrivna arbetssökande, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, uppgick i oktober 2013 till 402 000. Jämfört med samma månad 2012 är det en ökning med 2 500. Av de inskrivna arbetslösa var 211 000 öppet arbetslösa och 190 000 inskrivna i program med aktivitetsstöd. Antalet lediga platser som anmälades till landets arbetsförmedlingar var 49 000, vilket är ungefär 2 300 färre än motsvarande månad föregående år. 48 000 personer fick arbete. Antalet varslade uppgick till 5 700, en minskning med 4 500 jämfört med oktober 2012.

Arbetskraftskostnader och löner

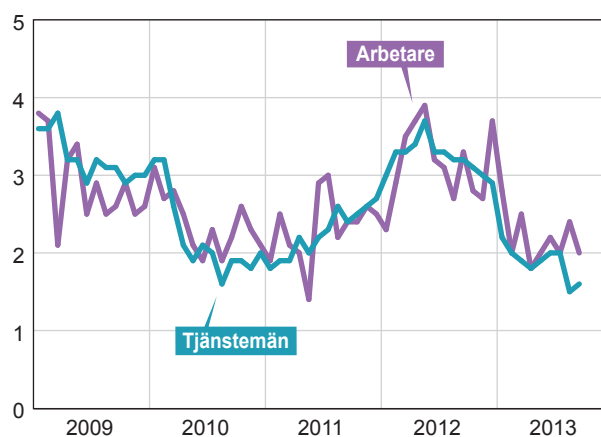
Senaste uppgift: september 2013

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under september 2013 152,60 kronor exklusive övertidstillägg och 154,40 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning, i båda fallen med 2,0 procent jämfört med september 2012. Under september 2013 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 35 160 kronor exklusive rörliga tillägg och 35 880 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning med 1,5 respektive 1,6 procent jämfört med september 2012.

Löneutveckling inom den privata sektorn

Procentuell förändring från motsvarande månad föregående år

Arbetskostnaden för en arbetare inom utvinning av mineral och tillverkningsindustrin har för september 2013 beräknats till 268,22 kronor per timme, vilket ger ett arbetskostnadsindex på 113,5 en förändring med 2,0 procent jämfört med september 2012. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för september 2013 beräknats till 248,87 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 53 668 kronor per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 111,5, vilket är en ökning med 2,0 procent jämfört med september

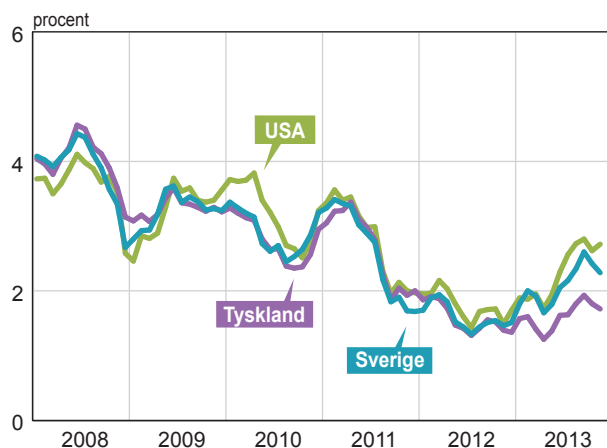
2012. Motsvarande index för tjänstemän blir 113,3, som är en ökning med 2,2 procent jämfört med september 2012.

FINANSMARKNAD

Stort fokus har varit på börsmarknaderna under november som i vissa delar av världen har slagit eller är på väg att slå rekord. Det är de amerikanska börserna som har fortsatt driva på utvecklingen. Flera centralbanker med amerikanska FED i spetsen fortsätter att förse marknaderna med i stort sett obegränsad likviditet. En likviditet som måste investeras. FED förhoppningar är att stimulanserna ska ge positiva effekter på den reala ekonomin. Då räntemarknaderna inte erbjudit tillräckligt hög avkastning under de senaste årens låga ränteläge har aktiemarknaderna lockat med en attraktiv avkastning även om det också innebär en högre riskexponering. Kortfattat kan sägas att stödköpen pressar upp tillgångspriser och det låga ränteläget har fått investerare att söka sig till fler marknader i jakt på avkastning och att efterfrågan och priset på mer riskfyllda tillgångar då skjuter i höjden.

Långa räntor

10-åriga statsobligationer

Källa: Riksbanken

Ett orosmoment för marknaderna är att nedtrappningen av stödköpsprogrammen är en fråga som blir allt mer aktuell. Flera FED-ledamöter har antytt att de är öppna för att minska på stödköpen redan under december. Det förutsätter dock att det ekonomiska läget medger det. FED:s agerande framöver är dock lite svårtolkat eftersom flera ledamöter också konstaterar att en minskning av stödköpen inom en snar framtid riskerar att bromsa den redan i dag långsamma utvecklingen mot att nå FED:s mål.

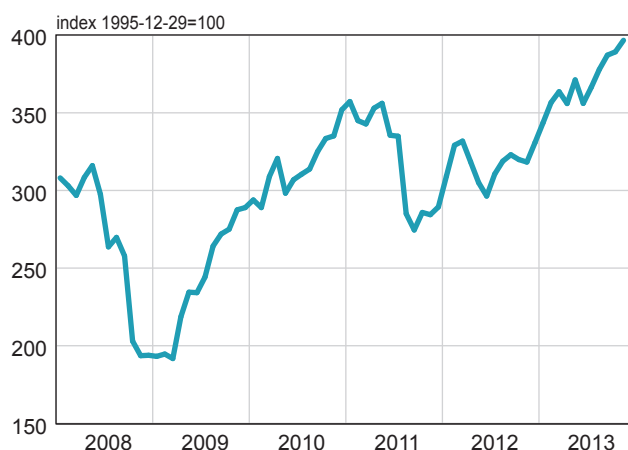
Aktiemarknaderna, understödda av likviditetsförsörjningen, har därför på kort sikt i vissa fall reagerat positivt på data och statistik som annars brukar ha en dämpande effekt och vice versa. Till exempel gav ECB:s räntesänkning ingen positiv effekt på marknaderna då USA samma dag publicerade nationalräkenskaper som var bättre än väntat. Även amerikansk arbetsmarknads- och husförsäljningsstatistik har haft en reaktion som varit omvänt mot det normala.

Fortsatt börsuppgång

S&P 500 hade vid månadsskiftet stigit med 2,8 procent vilket innebär en ökning på 26 procent sedan årsskiftet. Stockholmsbörsen visade på en liknande utveckling och steg med 2,3 procent under november och sammantaget 21 procent hittills under 2013. Marknaderna har till viss del också drivits av kvartalsrapporter som varit bättre än väntat, även om många menar att förväntningarna från början varit för lågt ställda.

Aktiekurserna

Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

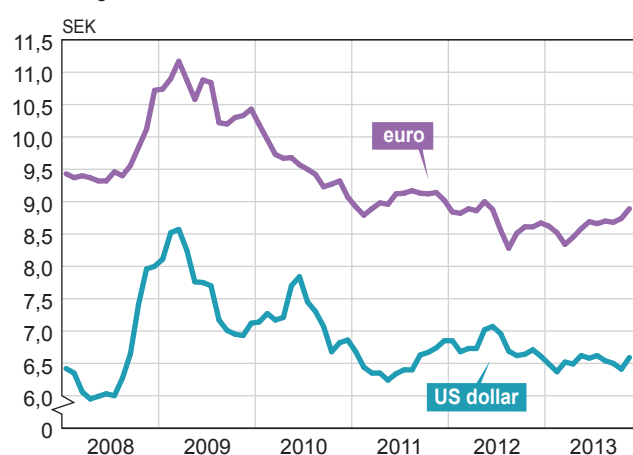
Källa: Affärsvärlden

I Europa har Spaniens framsteg börjat göra sig påmind och Fitch och Standard & Poor höjde landets rating från negativa till stabila utsikter. Förbättrad bytesbalans och stärkt finansiell infrastruktur låg bakom uppgraderingen men samtidigt finns det orosmoment som att andelen dåliga lån fortfarande är oförändrad. Nederländerna och Frankrike har dock fått sänkt rating grundat på svaga tillväxtutsikter.

Valutakurser

Svenska kronor i förhållande till dollar och euro.

Månadsgenomsnitt

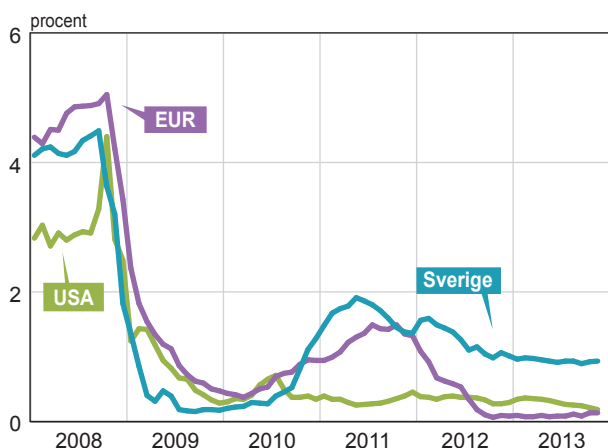
Källa: Riksbanken

ECB sänkte under månaden något överaskande styrrentan vilket fick till följd att svenska korta räntor föll. En omprisning som ytterligare späddes på av oväntat svaga inflationssiffror för oktober. Allt annat lika hade annars en europeisk räntesänkning inneburit ett tryck uppåt för kronan men de svaga ekonomiska signalerna har haft

en större avverkan, i synnerhet som att räntemarknaden redan hade börjat anpassa sig till ett högre ränteläge. Marknaden bedömer att sannolikheten att Riksbanken kommer att sänka reporäntan vid nästa möte har ökat och att den första höjningen kommer att skjutas framåt i tiden. En tremånaders statsskuldsväxel handlades ner med 6 punkter till 0,9 procent, och tremånaders Stibor sjönk med 13 punkter under månaden. Även räntor på längre löptider har inlett en nedåtgående trend sedan topparna i september. Tioåriga statsobligationer inledde månaden stigande men följde därefter med nedåt och stängde 3 punkter ned jämfört med utgången av oktober.

Korta räntor

3 mån statsskuldväxlar (motsv)

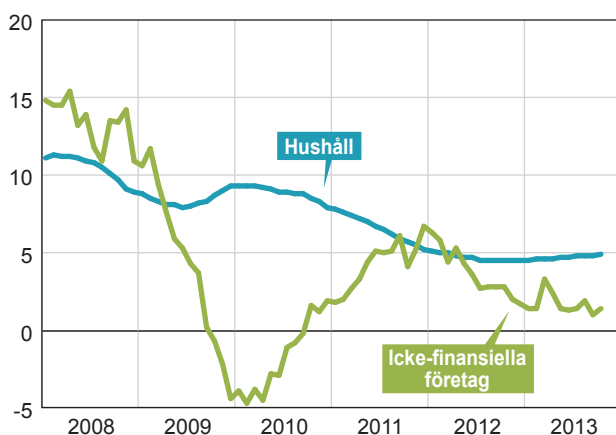
Källa: Riksbanken

Tillväxttakten för hushållens lån fortsätter att öka

Hushållens skuldsättning har länge varit en omdiskuterad fråga i Sverige. Finansmarknadsstatistiken avseende oktober visades på en svag ökning i tillväxttakten för hushållens skulder till de monetära finansinstituten. Sedan årsskiftet har tillväxttakten på utlåningen till hushåll ökat med 0,4 procentenheter och är nu på 4,9 procent på årsbasis.

MFI:s utlåning

Årlig tillväxttakt, procent

Från såväl Finansinspektionen och Riksbanken höjs tonläget allt mer om riskerna med hushållens höga och växande skuldsättning och att ytterligare åtgärder måste vidtas för att hantera detta. Riksbanken gick under måna-

den ut och stödde Finansinspektionens förslag om att höja riskkvitsgolvet för svenska bolån från 15 till 25 procent.

Det låga internationella ränteläget har ytterligare eldat på intresset för finansiering via värdepappersmarknaderna. Värdepappersstatistiken som publicerades för oktober visade den hittills högsta uppmätta nivån och visade att svenskar emitterade för 57 miljarder kronor netto under oktober. Banker var aktiva och lånade upp för 24 miljarder kronor i företrädesvis korta löptider och utländska valutor. Betalningsbalansstatistiken som publicerades för det tredje kvartalet 2013 visar att intresset för svenska räntebärande värdepapper är stort i utlandet. Sammantaget köpte utländska investerare svenska räntebärande värdepapper för 110 miljarder kronor under det tredje kvartalet och för 358 miljarder kronor sedan början på året.

Valutakursindex för kronan

Månadsgenomsnitt

Källa: Riksbanken

Jon Smedsaas, Finansmarknadsstatistik

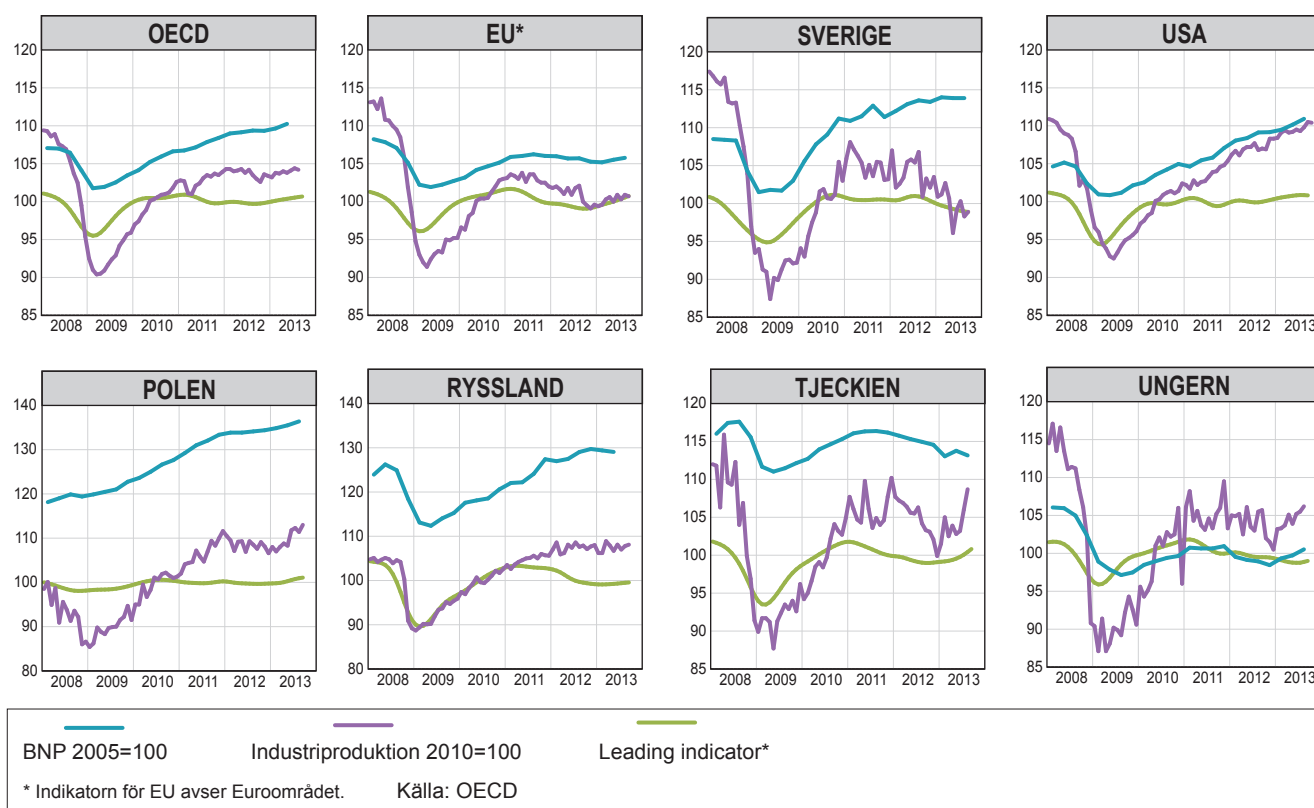
Ekonomisk statistik – december

	Datum	Avser period
Inregistrering av fordon	02	nov
Arbetskostnadsindex, privat sektor	02	sep
Tjänsteproduktionsindex	05	okt
Industrins leveranser och order	10	okt
Industriproduktionsindex	10	okt
Konsumentprisindex	12	nov
Arbetskraftsundersökningen	12	nov
Småhusbarometern	13	nov
Finansräkenskaper	19	kv 3 –13
Producentprisindex	20	nov
Export, import och handelsnetto	30	nov
Detaljhandels försäljning	30	nov

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

Den globala återhämtningen sker i långsam takt och skillnaderna mellan länderna är påtaglig. Den kvartalsvisa tillväxten för OECD-länderna visar dock relativt positiva signaler även om utvecklingen är fortsatt svag. Från första till andra kvartalet ökade BNP med 0,6 procent, säsongrensat, och mätt i årstakt var ökningen 1,0 procent.

För andra kvartalet i rad växte ekonomin inom EU-området då BNP ökade med 0,2 procent från andra till tredje kvartalet, säsongrensat. Mätt i årstakt var ökningen 0,1 procent. Även den ledande indikatorn fortsatte att stiga i utgången av tredje kvartalet och ligger över den långsiktiga trenden.

Polen har under det senaste året uppvisat betydligt svagare tillväxtsiffror än vad landet tidigare stoltserat med, men till skillnad från många andra länder har Polen lyckats undgå recession. Korrigerat för säsongvariationer ökade BNP med 0,6 procent från andra till tredje kvartalet och mätt i årstakt var BNP-tillväxten 1,7 procent. Även landets industriproduktion har utvecklats relativt väl och säsongrensad uppgifter visar att produktionen i september var 1,4 procent högre än föregående månad. Jämfört med samma månad föregående år har industriproduktionen ökat med 5 procent.

Läget för det stora landet i öst är desto mer bekymmersamt. För andra kvartalet i följd uppvisade Ryssland

negativ kvartalstillväxt då BNP krympte med 0,3 procent, säsongrensat, från första till andra kvartalet. Det innebär att landet tekniskt sett befinner sig i recession. I utgången av tredje kvartalet ökade däremot den ledande indikatorn men då den ligger under den långsiktiga trenden visar det att läget alltjämt är svagare än normalt.

Under hela 2012 uppvisade Ungern negativ kvartalstillväxt men i takt med att läget förbättrats något i Europa har Ungern under innevarande år lyckats vända utvecklingen. Från andra till tredje kvartalet ökade BNP med 0,8 procent, säsongrensat, vilket var tredje kvartalet i rad med positiva tillväxtsiffror. Mätt i årstakt har BNP ökat med 1,6 procent. Säsongrenade uppgifter visar att industriproduktionen ökade med 0,7 procent i augusti jämfört med månaden innan, men industriproduktionen ligger fortsatt på lägre nivåer än vad landet uppvisade innan finanskrisen.

Tjeckien brottas med svaga utvecklingssiffror och efter en tillfällig ökning av BNP under andra kvartalet i år försvagades åter tillväxten under nästföljande kvartal. Från andra till tredje kvartalet minskade BNP med 0,5 procent, säsongrensat. Den ledande indikatorn steg däremot i september och ligger nu över den långsiktiga trenden vilket indikerar att den ekonomiska utvecklingen verkar gå åt rätt håll.

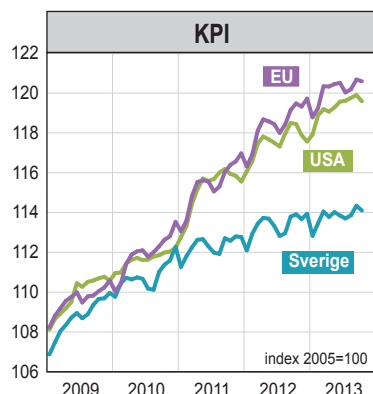
INTERNATIONELL UTBLICK

Inflationstakten

Prisökningstakten i EU har sakta bromsat in under de senaste två åren och inflationstakten var i oktober 0,9 procent. Trenden med avtagande prisökningar observeras för flertalet europeiska länder och i Spanien avstannade prisökningstakten i oktober och inflationen hamnade på 0,0 procent. Inflationstrycket har inte varit så lågt i vare sig EU eller Spanien sedan 2009. För Italien var inflationsstrycket 0,8 procent i oktober, vilket även det var i linje med genomsnittet för EU. För Storbritannien som uppvisat hög inflation den senaste tiden uppmättes inflationstakten till 2,2 procent, vilket är något högre än inflationsmålet på 2 procent, men lägre jämfört med tidigare noteringar under året.

I USA avtog prisökningstakten i oktober och konsumentpriserna var 0,3 procent lägre jämfört med föregående månad. Inflationstakten var 1,0 procent.

Bland de nordiska länderna uppvisar Sverige och Danmark en lägre prisökningstakt än genomsnittet för EU. I Sverige var inflationstakten 0,2 procent i oktober och motsvarande siffra för Danmark var 0,3 procent. För Finland och Norge har prisutvecklingen varit högre och i oktober var ökningen 1,7 procent i Finland. Prisökningstakten i Norge var i oktober 2,4 procent.

Konsumentprisutveckling

	Avser månad	Index 2005=100	Förändr. från föregående månad, %	Inflations-takt
EU	okt	120,6	-0,1	0,9
Danmark	okt	117,4	0,1	0,3
Finland	okt	120,9	0,1	1,7
Italien	okt	120,1	0,1	0,8
Spanien	okt	121,6	0,0	0,0
Storbritannien	okt	126,9	0,1	2,2
Sverige	okt	114,1	-0,2	0,2
Tyskland	okt	115,4	-0,3	1,2
Norge	okt	117,4	0,1	2,4
USA	okt	119,6	-0,3	1,0
Japan	sep	100,2	0,3	1,0
OECD	sep	119,9	0,2	1,5

Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna
Källa: Eurostat och OECD

EU-barometern

EU-kommissionens konjunkturbarometer fortsatte uppåt i november för både euroområdet och EU totalt, men jämfört med tidigare i år sker förbättringen i stämningssläget i något långsammare takt. För euroområdet steg barometerindikatorn med 0,8 enheter till 98,5 och uppgången berodde främst på ett förbättrat stämningssläge inom industrin och tjänstesektorn. För EU totalt steg indikatorn 0,4 enheter och stannade på 102,1. Även här var det ett förbättrat stämningssläge inom industrin och tjänstesektorn som bidrog till uppgången. Bland de största medlemsländerna noterades Italien, Spanien, Nederländerna och Tyskland för de kraftigaste uppgångarna medan stämningssläget försämrades i Frankrike. Sveriges indikator ökade 3,3 enheter till 107,6.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	0,6	0,2	0,8	0,1	0,3	0,7	0,2	0,5
Förändr. 4 kv.	%	0,6	-1,1	1,5	0,3	0,6	1,6	0,1	1,4
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	0,4	-0,6	0,9	0,6	-1,1	-0,1	-0,2	-0,2
Förändr. 12 mån.	%	2,2	-1,8	2,2	-2,0	1,4	3,3	0,7	0,7
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	0,1	0,1	0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,1	0,2
Förändr. 12 mån.	%	0,3	1,7	2,2	0,2	1,2	1,0	0,9	1,5
Arbetslöshet ⁵⁾	%	7,1	8,1	7,6	8,0	5,2	7,3	11,0	7,9
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0
Förändr. 12 månader	procentenheter	-0,3	0,2	-0,2	-0,1	-0,2	-0,6	0,4	0,0
Kort ränta ⁶⁾	%	0,27	0,23	0,50	0,92	0,23	0,19	0,23	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,00	0,01	0,01	0,03	0,01	-0,01	0,01	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	-0,06	0,02	-0,04	-0,06	0,02	-0,13	0,02	..
Lång ränta ⁷⁾	%	2,10	2,04	2,67	2,44	1,76	2,62	3,16	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,16	-0,15	-0,19	-0,16	-0,13	-0,19	-0,25	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,79	0,26	0,91	0,90	0,29	0,87	0,85	..

1) EU28 men för BNP avses EU27 och för kort och lång ränta avses euroområdet 2) Danmark och Finland andra kvartalet, övriga tredje kvartalet 3) USA oktober, OECD augusti, övriga september 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. OECD september, övriga oktober 5) USA oktober, Storbritannien juli, övriga september 6) USA juni, övriga oktober 7) Danmark september, övriga oktober
Källa: OECD och Eurostat

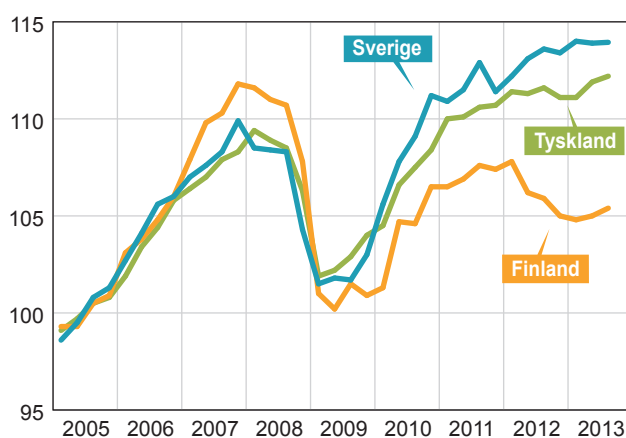
INTERNATIONELL UTBLICK

Finland har lämnat recessionen

År 2009 föll Finlands BNP med 8 procent vilket var det största fallet sedan 1938. Sedan dess har tillväxten varit dämpad och Finland har inte återhämtat sig i samma takt som Sverige trots att de två ekonomierna uppvisar en del likheter. Ett år efter fallet i BNP uppvisade Sverige BNP-nivåer högre än innan krisen, men konjunkturen i Finland var däremot svag och tillväxten tog aldrig riktigt fart. Tredje kvartalet 2012 gled sedan den finländska ekonomin in i recession, definierat som två kvartal i följd med negativ BNP-tillväxt. Efter totalt fyra kvartal i följd med negativ kvartalstillväxt, växte dock den finländska ekonomin med 0,2 procent andra kvartalet 2013 och Finland har lämnat recessionen. Preliminära siffror som hittills publicerats visade att BNP växte med 0,4 procent tredje kvartalet i år.

BNP

Index 2005=100

Källa: Eurostat

Utsikterna är däremot fortsatt ovissa och förutom att landet brottas med en svag konjunktur förekommer även strukturella problem. Exporten är svag och konsumtionen hämmas av hög arbetslöshet och offentliga besparingar. Sedan 2008 har den finska exporten som andel av BNP fallit från nära 47 procent till runt 40 procent, vilket är lägre än i Sverige men även jämfört med genomsnittet för EU. Arbetslösheten har ökat och i kombination med en tidigare hög inflation som eliminerade de reala löneökningarna, samt nuvarande nedtrappning av löneökningar för att stärka konkurrenskraften, har den inhemska konsumtionen hållits tillbaka. Tillsammans har dessa faktorer under en längre tid satt press på de offentliga finanserna genom lägre skatteintäkter och högre utgifter för arbetslösa.

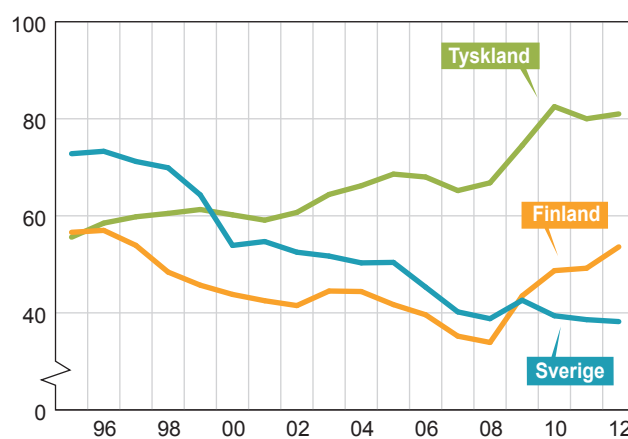
Sunda offentliga finanser

Läget i Finland är dock inte lika allvarligt som i andra krisande länder i Europa. Långt innan krisen slog till 2008

var de offentliga finanserna i balans och landet har en stabil och sund banksektor. Det svaga läget har däremot lett till att budgeten under den senaste tiden inte har gått ihop och 2009 omvandlades budgetöverskottet till ett budgetunderskott på 2,5 procent av BNP, 2012 uppgick det negativa finansiella sparandet till 1,8 procent av BNP. Därmed klarar Finland av att uppfylla kraven som tillåts i EU:s stabilitets- och finanspakt som fastslår att ett medlemslands budgetunderskott inte får överstiga 3 procent av BNP. Även den offentliga sektorns skuld har växt stadigt sedan inledningen på den ekonomiska krisen och år 2012 uppgick den till 53,6 procent av BNP, i nivåer som uppvisades på mitten av 1990-talet. Den finländska skuldnivån är dock lägre än i många andra europeiska länder.

Offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld

Procent av BNP

Källa: Eurostat

Fortsatt svag konjunktur

Tyvärr ser det dock ut som att den svaga utvecklingen fortsätter ett tag till. EU-kommissionens konjunkturbarometer ökade visserligen vid utgången av oktober, men ligger fortfarande under den långsiktiga trenden och visar på att konjunkturen fortsatt är svag i Finland. I takt med att läget gradvis förbättras i euroområdet väntas emellertid exporten öka, vilket i sin tur förväntas ha en positiv effekt på tillväxten. I den senaste rapporten från OECD spås Finlands BNP minska med 1,0 procent 2013, för att under de två efterföljande åren öka med 1,3 respektive 1,9 procent. Det väntas minska budgetunderskottet, men däremot räknar bedömare med att den offentliga sektorns skuld fortsatt kommer att öka för att år 2014 överstiga 60 procent av BNP. Framtida utmaningar ligger nu i att få de offentliga finanserna på rätt köl igen, få bukt med den ökade statskulden och att öka exporten och på så vis höja tillväxten.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i % från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2010=100	3 kv	105,1 ¹⁾	0,1 ¹⁾	0,3
Fast bruttoinvestering	volym	2010=100	3 kv	112,0 ¹⁾	1,2 ¹⁾	3,3
Hushållens konsumtion	volym	2010=100	3 kv	105,4 ¹⁾	0,3 ¹⁾	2,1
Tjänsteproduktion	volym	2010=100	sep	107,6 ¹⁾	-0,4 ¹⁾	1,1
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		3 kv	6,8		51
			1-3 kv	21,3		32
Industri						
Produktion	volym	2010=100	sep	107,7	0 ¹⁾	-1
			jan-sep	98,1		-4
Leveranser	volym	2010=100	sep	108,0	0 ¹⁾	-2
			jan-sep	100,0		-4
Orderingång	volym	2010=100	sep	100,0	-3 ¹⁾	-3
			jan-sep	99,2		-1
Kapacitetsutnyttjande	%		3 kv	86,9 ¹⁾	0,8 ¹⁾²⁾	0,3 ¹⁾²⁾
Investeringar	mdr kr		3 kv	20,9		6
			1-3 kv	65,4		-2
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		okt	97,3	0 ¹⁾	-7
			jan-okt	909,4		-8
Varuimport	mdr kr		okt	92,9	0 ¹⁾	-5
			jan-okt	855,2		-8
Handelsnetto	mdr kr		okt	4,4		
			jan-okt	54,2		
Bytesbalans	mdr kr		3 kv	53,6		
			1-3 kv	169,4		
Konsumtion						
Detaljhandels försäljning	volym	2010=100	okt	106,4 ¹⁾	0,0 ¹⁾	3,8
			jan-okt			2,4
Personbilsregistreringar, nya	st		nov	26 235	2 ¹⁾	-2
			jan-nov	264 932		-3
Consumer Confidence Indicator ³⁾	nettotal		nov	8 ⁴⁾	6 ⁴⁾	-7 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	okt	314,4	-0,2	-0,1
Nettoprisindex		1980=100	okt	264,3	-0,3	-0,3
Producentprisindex		2005=100	okt	112,4	-0,3	-0,7
Exportprisindex		2005=100	okt	105,8	-0,8	-1,6
Importprisindex		2005=100	okt	109,2	-1,3	-2,0
Prisindex för inhemsk tillgång		2005=100	okt	114,3	-0,5	-0,9
Hemmamarknadsprisindex		2005=100	okt	119,6	0,1	0,2
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15-74 år	1 000-tal		okt	4 746	1,5 ¹⁾	1,9
Arbetslösa 15-74 år	1 000-tal		okt	374	-1,7 ¹⁾	-0,5
därav heltidsstuderande	1 000-tal		okt	122	.. ¹⁾	1,7
Lediga platser	1 000-tal		okt	49		-4,5
Lediga platser, kvarstående	1 000-tal		okt	35		2,0
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	sep	113,5		2,0
Timlön, industriarbetare	kr		sep	163,9		1,7
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		okt	2 876,3		4,9
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		okt	1 885,8		1,4
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		nov	2,28	-0,16 ²⁾	0,82 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		nov	0,93	0,01 ²⁾	-0,13 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		okt	1,3		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		29 nov	119,6	1,8	-0,1

1) Säsongrensade tal

2) Procentenheter

3) Hushållens syn på sv. ekonomi, och köp av kapitalvaror

4) Nettotal för resp period

5) Från monetära finansinstitut

Utgiv av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
 Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
 Tfn 08-506 940 00
 Ansvarig utgivare: Monica Nelson Edberg
 Redaktör: Johannes Holmberg
 Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2013-A06T11311_pdf (pdf)